

Nepriklausoma Lietuva

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA WEEKLY

Nr. 29 1983 LIEPOS - JULY 14 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE St. LA SALLE, P. Q. H8P 1C4, Tel: 366-6220

30 c.

SVEIKINAME

PLJ Kongreso Dalyvius MONTREALYJE

MONTREALIO LIETUVIAI, PADĖKIME MŪSŲ JAUNIMUI TAIP PAT GRAŽIAI UŽBAIGTI KONGRESĄ,
KAIP KAD JIS BUVO GRAŽIAI PRADĖTAS IR VYKDOMAS. DALYVAUKIME VISI!

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

ŽODIS SOVIETAMS LIEPOS 4 D. PROGA

JAV ambasadorius Maskvoje Arthūras Hartman Amerikos nepriklausomybės šventės proga - liepos 4-galėjo kalbėti Maskvos televizijoje.

Jis pareiškė, kad "Mes esame taikos žmonės, kurie nori gyventi tik savo likimo skirtu būdu ir kurti geresnį gyvenimą sau ir savo vaikams. Tad esame pasiruošę tą saugų gyvenimą užtikrinti, žinodami, kad tai geriausias būdas išlaikyti savo laisvę ir neduoti progos karui.

Amerika nebus agresore prieš jokią kitą tautą. Mes nesiekime kariniai pralenkti Sov. Sąjungą. Amerikos ginklai - branduoliniai ir nebranduoliniai - nebus vartojami kam kitam, tik apsigynimui".

Jis tinkamai priminė Sovietų gyventojams/kurie patogia "užmiršo", arba suktais būdais verčiami užmiršti/, kad Amerika ir Sovietai buvo alijantai prieš nacius, tačiau tos dvi superdėjos tapo konkurentėmis dėl to, kad jų socialinės sistemos yra skirtingos. Žinoma, jis negalėjo tiesiai pasakyti, kad Sovietų ideologija iš esmės reikalauja prievarta užimti visą pasaulį... /

"Mes, amerikiečiai, norime, kad toji rivalizacija pagęgtų sumažinti karo grėsmę ir skatintų ginklavimosi apribojimą".

Ambasadorius Hartman taip pat atsakė į Sovietų propagandą, kad JAV ekonomija smunka, "tempdama su savim kapitalistinį pasaulį": "Šiomet mūsų ekonomija veda pasaulį iš rimtos ekonominės krizės".

Gaila, kad ambasadoriui nebuvo kaip paklausti, kur yra pagerbti paminklai kare žuvę amerikiečiai, kurie gelbėjo Sovietus nuo nacių, nes be jų - Sovietai niekada ne-

būtų galėję laimėti...

PAGROBĖ MERGAITĘ REIKALAUJANT LAISVĖS AGCAI

Emanuela, 15 m., Vatikano kurjerio duktė yra pagrobta nežinomo asmens, kuris telefonu pareikalavo popiežiaus Jono Pauliaus II-jo užpuolėjo Agca paleidimo iš kalėjimo.

Agca nubaustas iki gyvos galvos kalėjimo bausme, neseniai patvirtino, kad Bulgarijos slaptoji policija ir Sovietų KGB buvo suorganizavę šį atentatą.

Kaip ir laukta, Sovietų ir Bulgarijos žinių agentūros paneigė Agca tvirtinimus.

Kaip žinoma, Italijos policija suėmė vieną bulgarą ir kitus du apklausinėja šioje byloje. Taip pat ieško 4 turkų, kurie atrodo, buvo prisidėję prie atentato. Popiežius pažadėjo daryti "kas įmanoma", kad pagrobtoji mergaitė būtų sugrąžinta.

PABĖGO Į ŠVEDIJĄ LATVIS

Gegužės pabaigoje iš Latvijos į Švediją atskrido nedeliu vienuotėriu, dvispardniu lėktuvu jaunas, 30 m. amžiaus latvis. Kaip švedų spauda rašo, jis atrodė labai pavargęs ir išsigandęs. Jį apklausinėja Švedijos kariuomenės pareigūnai.

BUS ATŠAUKTAS KARO STOVIS LENKIOJE

Kardinolas Glemp praleido 11 dienų Vatikane ir grįžta atgal į Lenkiją. Jis padėkojo Popiežiui už atsilankymą, kuris atrodė, palengvins Lenkijos situaciją: šio mėn. pabaigoje žadama panaikinti karo stovį, paleisti politinius kalinius ir Vatikano pastangomis Lenkija gaus 2 bil. dol. lengvomis sąlygomis, kad galėtų išbristi iš nepakenčiamos ekonominės stagnacijos. Na, taip apeita Sovietų Sąjungos "broliškoji" terba.

OKUPANTUI VIS UŽKLIŪVA LIETUVOS ISTORIJA

"Laisvės Radijo" tyrimo skyriaus biuletenyje (1983. IV. 12) išspausdintas Kęstučio Girniaus straipsnis apie varžtus, su kuriais susiduria rašantieji apie Lietuvos istoriją. Anot Girniaus, tautinis sąjūdis Lietuvoje skundžiasi, kad valdžia mėgina apriboti Lietuvos istoriją kompartijos ir jos ideologinių pirmtakų istorija. Šis skundas ne be pagrindo. Iš visų dizertacijų istorinių mokslo kandidato laipsniui, aporuotų 1971-1981 metų bėgyje, tik penktadalis susijęs su Lietuvos istorija be sąsajos su komunizmu; 80% visų dizertacijų nagrinėjo klausimus, susijusius su kompartija ir Sovietų Sąjunga. Jau nuo 1977 metų kompartija pradėjo vis aiškiau reikalauti, kad istorikai turėtų telktis į Lietuvos "komunistinį" laikmetį. To ypač įsakmiai pareikalauta iš Etnografinės draugijos.

PLJ KONGRESO PROGRAMA

PLJK UŽDARYMAS

ketvirtadienį, liepos 21 d.

REGISTRACIJA - Sheraton Mount Royal Hotel
1455 Peel St.

penktadienį, liepos 22 d.

REGISTRACIJA - Sheraton Mount Royal Hotel
12:00 val. - SPAUDOS KONFERENCIJA

Sheraton Mount Royal Hotel
8:00 val. p.m. - SUSIPAŽINIMO ŠOKIAI

McGill University - Student Union Ballroom
3480 McTavish St. \$5.

šeštadienį, liepos 23 d.

10:00 val. a.m. - TURISTINĖS KELIONĖS

Sheraton Mount Royal Hotel \$9.

7:00 val. p.m. - UŽDARYMO BANKETAS

Le Palais des Congrès de Montreal
201 Viger Ave. West - Vakariene ir Šokiai \$25.

9:00 val. p.m. - UŽDARYMO ŠOKIAI

Le Palais des Congrès de Montreal \$10.

sekmadienį, liepos 24 d.

1:00 val. p.m. - IŠKILMINGOS MIŠIOS

Katedroje - Mary Queen of the World
kampas - Dorchester Blvd. ir Mansfield St.

3:00 val. p.m. - KONCERTAS

Expo Theatre - Cité du Havre \$6.

PROGRAMA: VIOLETA RAKAUSKAITĖ, estradinė dainininkė iš ANGLIJOS
PAULIUS RAJECKAS - mimos iš NEW YORKO
MONTREALIO ANSAMBLIS "GINTARAS"

8:00 val. p.m. -

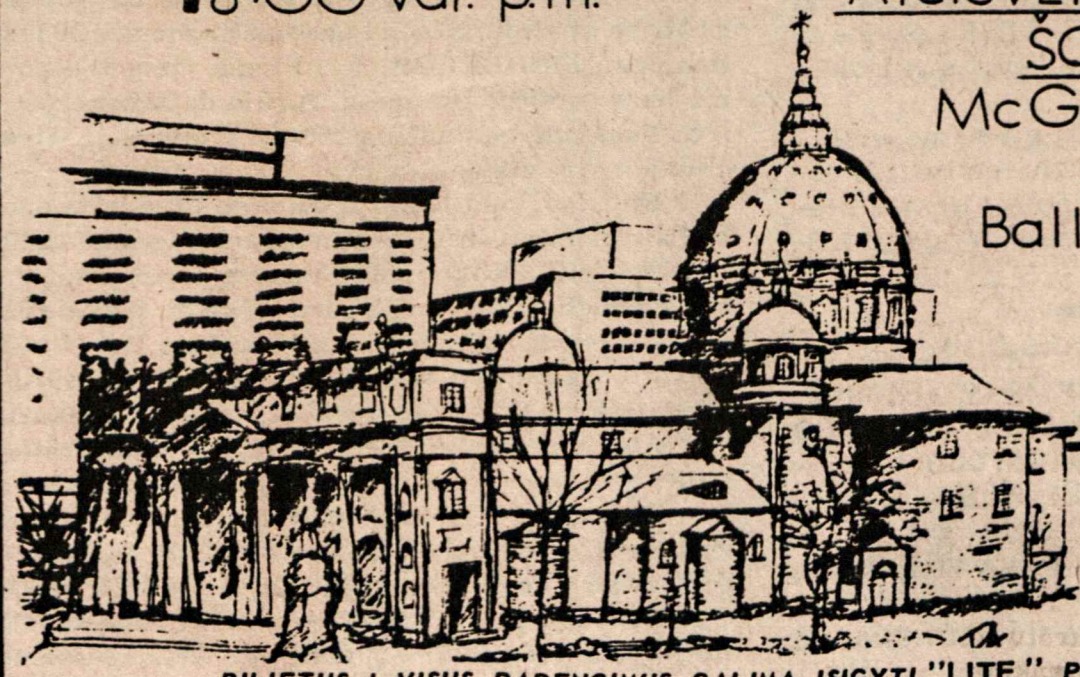
ATSISVEIKINIMO

ŠOKIAI -

McGill University -

Student Union

Ballroom \$1.

KVIEČIAME
VISUS!

BILJETUS I VISUS PARENGIMUS GALIMA ĮSIGYTI "LITE" PER DAIVĄ PIEČAITYŲ!

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

L. EIDĖJAS NL SPAUDOS BENDROVĖ.

Redaguoja REDAKCINĖ KOLEGIJA

Telefonas: (514) 366-6220

Second Class Mail. Registration No. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent Lithuanian
Publishing Co. at 7722 George St., LeSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje - \$ 16.00
Rėmėjo - \$ 20

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys ne-
būtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali
būti trumpinami ir taisomi redakcijos nupėžiūra, grąžinami
tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija
arba leidykla neatsako.

SVEIKINA V-jį PL JAUNIMO KONGRESĄ

MIELAS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIME,

MES, OKUPUOTOS LIETUVOS JAUNIMAS, SVEIKI-
NAME VISUS SUSIRINKUSIUS Į V PASAULIO LIETUVIŲ
JAUNIMO KONGRESĄ. SVEIKINAME JUS VISI, MAŽI
IR DIDELI, TIEK LAISVI, TIEK KALINIAI IŠ LIETUVOS
AR IŠTREMTI UŽ JOS RIBŲ. NORS FIZIŠKAI ESAME TO-
LI, ATSKIRTI VANDENYNŲ IR SPYGLIUOTŲ UŽTVARŲ,
BET DVASIOJE ESAME IR BŪSIME KARTU SU JUMIS,
NES MŪS VISUS JUNGIA STIPRŪS KRAUJO RYŠIAI, VIE-
NIJA BENDROS IDĖJOS, TIKĖJIMAS, KOVOS TIKSLAI.
MES VISI ESAME TOS PAČIOS LIETUVĖS MOTINOS VAI-
KAI, NORS IR IŠSIBARSTĘ PO VISĄ PLATŲJĮ PASAULĮ.
MUS RIŠA KARŠTA LIETUVOS MEILĖ IR SŪSIRŪPINI-
MAS VISOS TĖVYNĖS LIKIMU. MES VISI ESAME VIENA
TAUTA, VIENA GALINGA JĖGA, KURI DAR SUDREBINS
PASAULĮ.

MES NUOLAT STEBIME JUS, JAUČIAME JŪSŲ MIN-
TIS, ŽAVIMĖS JŪSŲ ŽYGLAIS IR DARBAIS. JŪS ESATE
MŪSŲ BALSAS PASAULYJE. TEBŪNIE TAS BALSAS
SKAMBANTIS IR NĖSUSTABDOMAS! TEBŪNIE JŪSŲ
VEIKLA IR DARBAI SĖKMINGI. LINKIM TURININGAI IR
PAKILIA NUOTAIKA PASTOVYKLAUTI, O ATSTOVAMS
STUDIJŲ DIENŲ METU APSVARSTYTI, IŠ KUR MES ATĖ-
JOM, KAS MES ESAME IR KURIUO KELIU TURIM EITI
BEI PADARYTI SVARBIUS NUTARIMUS. TELAIMINA JUS
DIEVAS IR TEPADĖDA ĮPRASMINTI SAVO EGZISTEN-
CIJĄ VARDAN LIETUVOS KANČIOS KELIO SUTRUMPI-
NIMO.

ŽVELKITE Į LIETUVĄ, KAIP MES ŽIŪRIM Į JUS.
PADĖKITE MUMS DVASINIAI IR FIZINIAI, KAD MŪSŲ VI-
SŲ VIENINGA KOVA ATNEŠTŲ MUS Į LAISVĄ, NEPRI-
KLAUSOMĄ LIETUVĄ!

DAR LABIAU SUTELKIME GRETAS, AKTYVINKIME
VEIKLĄ, STIPRINKIME SAVO TAUTINĘ SAMONĘ, TO-
BULINKIME SAVO LIETUVIŠKĄ KALBĄ IR SKELBKIME
LIETUVOS VARDĄ VISAME PASAULYJE. IŠGIRSKIME
KUDIRKOS VARPO BALSĄ: KELKITĖS, KELKITĖS,
KELKITĖS!

ĮPRASMINKIM TĖVŲ, SENELIŲ IR BOČIŲ PRALIETĄ
KRAUJO IR AŠARŲ AUKĄ UŽ MYLIMĄ TĖVYNĘ.
PIRMYN Į ŠVIESIĄ ATEITĮ KARTU SU JUMIS!

OKUPUOTOS LIETUVOS JAUNIMAS

AMERIKIEČIŲ INFORMACIJOS CHICAGOJE

APIE II PASAULIO LIETUVIŲ DIENAS

● RADIO STOTIS W FMT kiekvieną dieną labai gražiai
/ ir n e m o k a m a i / garsino I LITUANI operą. Ji daž-
nai transliavo operos ištraukas ir grojo "Lietuviais esa-
me mes gimę" melodiją. Padėkos laiškeliai iš įvairių pa-
vienių asmenų, ar ir grupių būtų tikrai labai įvertinti. Ne-
apsileiskime!

● CHICAGO TRIBUNE birželio 24 d. laidoje buvo plačiai
aprašyti II PLD įvykiai ir CHICAGO SUN TIMES skelbė ir
rekomendavo atsilankyti į Lietuvį Muge, kuri susilaukė
nepaprasto pasisekimo.

● CHICAGO SUN TIMES birželio 27 d. pirmame pusla-
pyje spalvota nuotrauka reklamavo lietuvių festivalį ir iš-
spausdino straipsnį 44-tame puslapyje apie Lietuvį Die-
nas. Jame suminėti šių dienų svarbiausieji įvykiai, PLB-
nės siekliai ir lietuvių tautos tragedija.

VASAROS ATOSTOGOS!

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA", KAIP IR SPAUSTUVĖ,
KUR ATIDUODAMAS SPAUSDINTI MŪSŲ LAIKRAŠTIS, NUO
LIEPOS 15 DIENOS IŠEINA VASAROS ATOSTOGAS.

KITAS "NL" LIETUVOS NUMERIS BUS IŠLEISTAS
RUGPJŪČIO VIDURYJE.

"NL" ADMINISTRACIJA IR TOLIAU PRIIMA VISĄ KO-
RESPONDENCIJĄ.

VISIEMS MIELIEMS BENDRADARBIAMS, TALKININKAMS
IR SKAITYTOJAMS LINKIME PUKIOS VASAROS! "NL"

2 psl.

Mūsų didvyriai lakūnai: Stasys GIRĖNAS ir Steponas DARIUS
LITUANICA PRIEŠ 50 METŲ

".....LITUANIKOS laimėjimas - tegu sustiprina jaunųjų
Lietuvos sūnų dvasią ir įkvepia juos naujiems žygiams.

LITUANIKOS pralaimėjimas ir nugrimzdimas į At-
lantą vandenyno gelmes tegu auklėja lietuvių atkaklumą
ir ryžtingumą, kad Sparnuotas Lietuvis būtinai įveiktų
klastingąjį Atlantą Tėvynės Lietuvos garbei!"

Šiemet, LIEPOS 17 d. sueina 50 metų nuo narsių, pa-
siryžusių Amerikos lietuvių lakūnų žygio pasiekti savo
tėvų žemę iš New York'o per Atlantą į Kauną.

Žygis buvo drąsus. Paprastu keleiviniu lėktuvu, be
radijo komunikacijos ir parašutų, be šiais laikais savai-
me suprantamų modernių įrengimų, perskristi Atlantą bu-
vo nepaprastai rizikinga. Mūsų tautiečiai - DARIUS ir
GIRĖNAS savo skrydžiu prisidėjo prie aviacijos pažan-
gos /jos istorijoje jie užima II-ą vietą/. Jų tyra meilė
Lietuvai ir lietuviams šviečia iš kiekvieno jų testamento
žodžio, kiekvienas jų darbas liudija jų žodžius. Minint jų
žygio 50-metį - žinome, kad šiuo metu sutampa dar te-
bevykstančių Pasaulio Lietuvių Dienų - V-tojo PL Jaunimo
Kongreso - nuotaikos ir visų mūsų išpareigojimų, rūpes-
čio ir meilės savo tėvynei pareiškimai. Mūsų jaunimui-
jau čia gimusiam ir augusiam ar augančiam - jų žygis ir
idealizmas primena geriausią lietuvių charakterio ypa-
tybę ir, gal bent iš dalies, jie patys save juose atranda.

Steponas DARIUS ir Stasys GIRĖNAS savomis sutau-
pomis nusipirko lėktuvą už \$3.200. Tai buvo Bellanca
firmos lėktuvas, CH-300 Pacemaker modelis, ser. 137.
Lėktuvas tolimam transatlantiniam skridimui nebuvo pri-
taikytas. Reikėjo naujo motoro bei kitų patobulinimų. Vie-
šai paskelbus apie šio skrydžio sumanymą, lietuvių vei-
kėjai suorganizavo fondą ir tuojau pat buvo suginkta apie
\$8.500. Lėktuvo perdėbimui buvo išleista apie \$6.250.
Lėktuvo ilgis - 8 ir 1/2 m/28 pėdos/, sparnų ilgis 15 m.
24 cm./50 pėdų/, aukštis 2 m.60 cm. Propeleris suko-
si 37 kartus per sekundę, t.y. 2.190 kartų per minutę. Vi-
dutinis greitis - 195 km./121 m./ per valandą, maksima-
linis greitis - 250 km./155 m./ per valandą. Paruoštas
lėktuvas galėjo skristi be nusileidimo 9.650 /6.000 m./,
vidutiniškai 52 valandas.

Iš New York'o į Kauną yra 7.186 km/4.466 m./ . DA-
RIUS ir GIRĖNAS 1933 m. LIEPOS 17 d., 11 val. 25 min.
prieš piet pakilo iš New York'o aerodromo. Laimingai
perskrido visų bijomą Atlantą ir jau buvo pasiekę Vokie-
tijos teritoriją, Brandenburgo sritį po vidurnakčio. Ties
Soldino miesteliu, miške, apie 130 km. į rytus nuo Ber-
lyno, slautė audra. Iki Kauno buvo likę tik 650 km./404
mylių/, arba 3-4 val. skridimo. Bet - čia lėktuvas, užkliu-
vo už pusų viršūnių ir nors žemai skrido, krito su didele
atatranka. Tiksliai nežinoma, kas atsitiko. Žinoma, kad
audros užklupti, kad buvo pavargę, bet visi instrumentai
puikiai veikė ir jie gerai manevravo savo skridimą. Pa-
kilo kalbos, kad juos apšaudė vokiečių nacių sargybiniai, kad
balzamuojant buvo rasta Girėno kūne kulky, kad visą rei-
kalą nutylėti maldavusi Vokietijos vyriausybė... Lituanica
buvo nuskridusi 3984 mylias /6411 km./ ir buvo skridusi
be sustojimo 37 valandas ir 11 minučių. DARIUS ir GIRĖ-
NAS PAPRASTU LĖKTUVU TADA BUVO NUSKRIDĘ TO-
LIAU be sustojimo, negu garsus lakūnas POST'as ir to-
liau negu LINDBERGH'as. /Pirmą vietą ilgiausio skridi-
mo be sustojimo tuo metu turėjo du lakūnai iš New Yor-
k'o, nuskridę į Istanbulą 1931 m. Darius ir Girėnas už-
ėmė antrąją vietą/.

Po karo, nuo 1945 m. Soldino miestelis dabar pri-
klauso Lenkijai ir Lituanikos žuvimo vieta vadinasi da-
bar Pščelnik. Katastrofos vietoje po 1 metų buvo pasta-
tytas išpuodingas granito paminklas su įrašais lietuvių,
anglų ir vokiečių kalbomis: "Čia žuvo lietuviai lakūnai-
Atlanto nugalėtojai Steponas Darius ir Stasys Girėnas".
Pastatytas lietuviškas kryžius, aikštelė aptverta.

Abu lakūnai gimė Lietuvoje, bet atvyko į Ameriką
vaikų amžiaus - Darius 11 m., o Girėnas 14 m.

Steponas DARIUS studijavo technikos mokslus, pasi-
žymėjo sporte - beisbole, krepšinyje ir futbole. Įstojęs į
JAV kariuomenę savanoriu, dalyvavo 1918 m. kautynėse
Prancūzijoje prieš vokiečių armiją, buvo sužeistas. Ap-
dovanotas dviem karo medaliais. Grįžo į Chicago, 1920
m. su būriu Amerikos lietuvių savanorių atvyko į nepri-

klausomą Lietuvą ir įstojo į Lietuvos kariuomenę, vėliau
į Karo Mokyklą, kurią baigė jaun. leitenanto laipsniu. Jis
lankė ir aviacijos kursus ir 1923 m. tapo Lietuvos Karo
Aviacijos lakūnu. Stojó savanoriu vaduoti Klaipėdos Kra-
stą, buvo sukilėlių grupės vado padėjėju. 1927 m. gavo ka-
ro aviacijos kapitono laipsnį.

St. Darius aktyviai dirbo ir vadovavo Lietuvos Fizi-
nio Lavinimosi Sąjungoje, Sporto Lygoje, redagavo ir ra-
šė straipsnius "Sprota" žurnale. Yra parašęs knygą apie
sportą ir - svarbiausia - pritaikė lietuviams įvairių spor-
to šakų taisykles.

Būdamas gabus ir plačių interesų, lankė Universite-
te Humanitarinių Mokslų Fakultetą.

1927 m. išvyko vieniems metams atostogų į Ameriką.
Po to čia įsijungė į JAV civilinę aviaciją, įsteigė lietuvių
aero klubą "Vytis" ir susidraugavo su Stasiu GIRĖNU sa-
vo tikru likimo draugu, nors to tada dar nežinojo...

GIRĖNAS pateko į Ameriką, būdamas 14 m. amžiaus.
1917 m. stojó savanoriu į JAV armijos aviaciją ir pasida-
rė Aviacijos mechaniku. 1919 m. grįžo į Chicago, dirbo lie-
tuvių taksi bendrovėje ir lankė lakūnų mokyklą. 1924 m.
įsigijo profesinio lakūno laipsnį. Nusipirkęs nedidelį lėk-
tuvėlį, vežiojo keleivius ir davė skraidymo pamokas.

1928 m. susitiko su Steponu DARIUM. Jų draugystė iš-
vystė planą, kaip išgarsinti Lietuvos vardą visame pasau-
lyje - perskristi Atlantą be sustojimo iš New York'o į Kau-
ną.

Neapsakomas liūdesys užgulė visą lietuvių tautą, su-
žinojus, kas atsitiko Soldine. Didvyrių lakūnų kūnai buvo
atvežti į Kauną.

Jų užbalzamuotus kūnus, lakūnų aprangoje, pašarvo -
tus Karo Muziejuje prieš laidotuves, lankė nenutrūkstamos
virtinės įvairaus amžiaus žmonių. Mėlynų ir baltų hiacin-
tų vazonomi ir kalnai gėlių mirgėjo vaškinių žvakių švieso-
je.

Šimtatūkstantinės minios užtvindė gatves laidotuvių
procesijoje, lydint didvyrius į jiems paruoštą mauzoliejų
Kauno kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo visa Lietuvos vy-
riausybė ir visų užsienio vyriausybių atstovai, kariuome-
nė, organizacijos. Lietuvai užuojautas pareiškė daugybė
užsienio valstybių.

Jie apdovanoti pomirtiniais aukščiausiojo laipsnio VY-
TIES ordiniais, šaulių žvaigždėmis ir skautų padėkos žen-
klais. Jų vardais buvo pavadinta Aviacijos Eskadrilė, spor-
to vienetai, apie 300 gatvių pavadinta Dariaus ir Girėno
vardais, taip pat daugybė aikščių, tiltų, mokyklų. Dariaus
gimtinė Rubiškės kaimas pasivadino Dariaus vardu. Su-
kurta bareljefų, medalių, paveikslų, poemų, muzikos kūri-
nių jų atminimui.

LITUANICA I - laimėjusi žuvo, ir žuvusi - LAIMĖJO,
surišdama atsiminimu ryšiais. DARIUS IR
GIRĖNAS laimėjo, nes įkvėpė meilę Tėvynei visiems jos
vaikams šiaip ir anapus Atlanto!

Minėdami DARIAUS ir GIRĖNO 50-metį - papasako-
kime apie juos savo vaikams ir vaikeliams. Įsigykime
jų albumą. Pasididžiukime jų ryžtu.

● Stengiamasi, kad DARIAUS ir GIRĖNO 50 metų skridi-
mo per Atlantą suaktyvintą progą būtų išleistas JAV pašto
ženklas. Šį sumanymą stipriai paremsime, rašydami sku-
biai laiškus šiais adresais: CITIZENS STAMP, Advisory
Committee, 475 L'Enfant Plaza, SW, WASHINGTON, DC,
20260 ir THE HONORABLE WILLIAM F. BOLGER,
Postmaster General of The United States, WASHINGTON,
DC, 20260.

● BROOKLYN'e DARIŲ ir GIRĖNŲ mini LIEPOS 16 d.,
Bus aplankytas Floyd Bennet Field aerodromas, iš kur pa-
kilo LITUANICA I prieš 50 metų. Dabar tas aerodromas
dar naudojamas. Jis priklauso JAV Aviacijos bazei.

● NEW YORK'o Šaulių Kuopa numato KULTŪROS ŽIDĮ -
NIO didžiojoje salėje surengti plataus masto DARIAUS ir
GIRĖNO žygio minėjimą, pakviesdami kalbėti asmenis, ku-
rie dalyvavo LITUANICOS krikštynose, lakūnų išlydėjime,
lėšų telkime. Bus rodomos ir filmos iš krikštynų ir la-
kūnų - didvyrių laidotuvių Kaune. Ruošiasi išleisti ir kele-
to atvirukų seriją.

KAI SAVOS KALBOS ŽODŽIAI ATGYJA

Kai vieną kartą Fridrikas K u r š a i t i s Tilžėje
pasakė pamokslą, tai vietos žmonėms taip patiko jo lie-
tuviškųjų žodžių tarimas, jog šie tuoj po pamokslą siun-
tė karaliui "nuolankiausią prašymą", kuriuo melste mel-
dė paskirti jiems kunigų Kuršaitį - ir jei karalius įvykdy-
sias šitą jų prašymą, tai jie karalių mylėsia taip karštai,
kaip gali tik lakštingalėlė mylėti... Šio prašymo karalius
neišpildė. Neįvykdė jis ir daugelio kitų vargšų lietuvinin-
kų prašymų nepersekioti jų gimtosios kalbos. O karaliaus
ministras karalystės seime iškilmingai pareiškė, kad "lie-
tuviai neturi jokios teisės lietuviškai pasilikti". /!/.
Iš: A. Sabaliauskas "Žodžiai Atgyja"

IŠ ŽEMĖS REFORMŲ LAIKŲ - KAIMŲ SKIRSTYMAS

1906 m., paskelbus rusų "Didžiąją" žemės reformą,
Lietuvoje caro valdžia pradėjo naikinti kaimus. Tačiau,
daug darbo nebuvo padaryta.

Lietuvai tapus n e p r i k l a u s o m a v a l s t y -
b e, neišskirstyti į vienkiemius kaimai užėmė apie 2 mil.
hektarų plotą.

Kaimų skirstymo reikalavo ūkininkai. Tai buvo būtina
ir krašto žemės ūkio kultūrinimo ir intensyvinimo sume-
timais. Tačiau labai greitai jo negalima buvo padaryti,
nes tuo pačiu metu reikėjo dvarus parceliuoti. Be to, be-
siskirstančius į vienkiemius ūkininkus teko remti kredi-
tu, o pirmais nepriklausomo gyvenimo metais laisvų pi-
nių krašte labai maža tebuvo. Dėl to kasmet būdavo iš-
skirstomi į vienkiemius nedideli plotai ir darbas ilgai už-
truko. Nuo 1919 m. iki 1937 m. pabaigos buvo išskirstyta į
vienkiemius apie pusantro mil. hektarų.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

"Norėjau, išėdęs kūrybos laivelin, praplaukti ramiu pakraščiu ir, kaip kažkas pasakė, gaudyti smulkias žuvelas stovinčiuose bočių vandenysė..."

O Tu, brolau Kastaliau, privertei mane, iškėlus žėglius, išėiti atviron jūron..."

/GIRDONIS, "Gudų Kilmės ir Žygdarbių" įžanga/

I- Vakarinų Prūsų /saksų-sėsnų/ "krikštas" ir naikinimas /774-804 m./

Iš istorijos gerai prisimenama rytinių prūsų /Ost - preussen/ "krikštą ugnimi ir kardu", bei jų išnaikinimą. Tai buvo pabaiga ilgo karo, kuris prasidėjo su vakarinių prūsų /Westpreussen arba saksų-sėsnų/ žudymu dar KAROLIO DIDŽIOJO /768-814/ laikais:

"Nuo Prūsų šalies, lyg sparnai debesies, padangėmis raitosi dūmai. Tai gaisrų ugnis, šviečia dieną naktis, liepsnoja ir girios ir rūmai..."

Po Romos nukariavimo mūsų kardu ir pagimdyto Europos tautų bei valstybių, prasidėjo Europos formavimasis, kuris užtruko kelis šimtmečius. Tuo laiku labiausiai iškilo s i k a m b r i ū arba f r a n k ū /liaudų/ krikščioniška valstybė, kuri Karolio Didžiojo laikais perėmė ir Vakarinės Romos Imperijos titulą.

Viskas gal ir būtų užsibagę gražiuoju, jeigu ji nebūtų sumaniusi "apkrikštyti" vakarinių prūsų /saksų/, kurių kraštas tęsėsi tarp Reino ir Elbės, kur buvo vyriausia Balto-Aisčių sostinė R i k a i č i ū o s e /Rikių mieste, Rittersdam/.

KAROLIUI ar KARALIUI /Charlemagne/ užėmus Imperijos sostą, pirmieji 10 metų praeina talkingai. Reikalai pablogėja su E r e s b u r g /gal Herresbourg ar Rikaičių/ apsupimu ir šventojo ažuolo iškirtimu bei sunaikinimu /Irmisul/. Po to, sakoma, kad "visa diduomenė gėdus prisijungti prie frankų" ir net pasipriešinus valdovui W I D U K I N D /Wittiking/ bei liaudžiai. Tačiau šis VYČIŲ VALDOVAS sukiyla prieš frankus 779-780 metais, sunaikindamas jų armiją prie Suendtal.

782 m. /taip vadinama "Journée de Verdun"/ Karolio armija netikėtai užpuola ir išnaikina apie 4.500 vakarinių prūsų Arijų /saksų/ didikų.

783-785 m. sukiyla visas kraštas tarp Reino ir Elbės, kur tuo laiku gyveno vakariniai prūsai/plg. Vytauto Didžiojo žodžius: "Aš greitai pagirdysiu savo žirgus Reino upėje!" - priminimas vakarinių prūsų, jo tėvų palikimo/. Atrodo, tuo laiku Krivio Krivaičio sostinė iš Rikaičių perkeliama į Arkonos gerai sustiprintą pilį Ruegen saloje.

785 m pasirašoma "t a i k a" tarp V y č i ū V a l

Isručio vaizdas iš C. Hartknoch'o "Alt-und Neues Preussen", 1684 Frankfurtas.

d o v o /Widukind ar Wituking/ ir Karolio Didžiojo, su sąlyga "apkrikštyti visus vakarinius prūsus Attigny vietovėje". Pasekmė - praradimas laisvės ir uždėjimas mokesčių.

Tarp 792 ir 799 m. s a k s a i kovoja prieš "dīme ecclesiastique" uždėjimą. To pasėkoje apie pusę vakarinių prūsų d e p o r t u o j a m i į Franciją /tarsi į Sibirą, baudžiant/, o jų vieton atgabenami katalikai frankai /kas primena kacapus ir vėliau sovietus Rytprūsiose/.

804 m. paskutinis frankų žygis ir vakarinių prūsų pasidavimas...

2- "Trenkia PERKŪNAS iš giedro dangaus"

Tarsi maskolių įsiveržimas į Lietuvą ir Rytprūsius, kuris iššaukė partizanų žygius, taip ir kadaise Karolio užėmimas Vakarprusių, iššaukia Krivių Krivaičio ir mūsų jūros laivyno V y č i ū - V y t i n g i ū kerštą.

Taip, 793 m., birželio 8 d., mūsų laivynas staiga pasirodo prie tarp Anglijos-Škotijos Lindisfarn'o saloje esančio vienuolyno. Tai greičiausia buvo jų stebėjimo punktas, kuris informuodavo imperatorių apie mūsų laivyno judėjimą. Ši sala radosi strateginėje vietoje, nes pro ten buvo praplaukiama, norint pasiekti Europos kontinentą, visą Franciją.

Ten staiga pasirodęs mūsų laivynas apverčia viską aukštyn kojomis ir staiga pradingsta iš akių. Šį įvykį liudija užsilikęs akmens paminklas, kuriame išbraižyti paveikslai bei simboliai kalba patys už save: vienoje pamininklo pusėje matyti du žmonės, atsiklaupę prieš dangišką apsaugojančias Arijų jėgas - P e r k ū n o kūjį, Saulę, Mėnulį ir Pergalės Ranką /Kr. Krivaičio palaiminimą, tarsi Puntuko akmenyje!/: kitoje paminklo pusėje - 7 vyčiai /jūrų kariai/, iškėlę kardus ir dviašmenius kirvius artinasi k y l i o formuotėje...

Visas tų dienų katalikų pasaulis nustemba ir klausia, kas čia atsitiko. Tuo tarpu KAROLIS, susijungęs su s l a v a i s, atidaro dvigubą frontą prieš vakarinius prūsus.

798 m. jis puola Wigmodiens ir kovose prie S w e n t i m e /prie dabartin. Bornoeved, vak. Holsteine/ juos nugali, ištremdamas iš krašto 10.000 vyrų, moterų ir vaikų!

799 m. mūsų laivynas užima I o n a salą, esančią tarp Anglijos ir Airijos, paruošdamas bazes Europos kontinento atakavimui. Tais pat metais puldinėjamas franco-frizų pakraštys ir Karolis yra priverstas organizuoti jūrų laivyną. Visa bėda - jis neturi nei laivų, nei patyrusių jūrininkų.

Kaip Plito, Gausėjo ir Įvairėjo Ėdmenys

/tęsinys/

/VERTĖ A. V./

Tačiau, pradėdant graikų civilizacija, per labai trumpą laiką viską nustelbia vynuogės. Nuo pat pradžių pastebima, jog vyno ragautojas, kartą jį mėgęs, nepajėgia domėtis kuo kitu. Vynas glaudžiai rišasi su melle ir jos netekimu, jis palydi džiaugsmus ir liūdesius, pasiekimus ir pralaimėjimus, jis žėri visam grožioje, kai esama su draugais, prasmelkia visur. Jis paastrina protavimą, pragiedrina poilsio valandas. Jį geria per karą. Juo antspauduojamos sutartys: paliaubų, taikos, prekybos. Kai kuriose senovės kultūrose negerti vynu tai tolygu "apkiaust", prarasti bet kokį bendravimą su artimu, liautis mąsčius...

Iškyla kita problema. Kam tada ji atmiešt ("krikštyti"). Galima aiškinti tą įprotį rūpesčiu nenugirdyti, "nenutašyti" per greitą simpoziumo dalyvių. Bet atrodytų, kad jis atsirado dėl kitų priežasčių. Senovės vynai būdavo tiršti ir stiprūs, 16° ar 18° laipsnių.

Paprastai manoma, kad tada žmonės gėrė jauną vyną. Faktinai buvo priešingai, bent gerų vynu atveju. O klasikiniai autoriai visada pataria išlaikyti vyną bent penketą, 10 ar 15 metų.

Senovės žmonių galvosenoje nebuvo taip svarbi vyno kilmė kaip tokią, bet jo tinkamumas visokių kitų gėrimų pagrindu. O į jų sudėtį įeidavo vanduo (gėlas ir jūrų vanduo), medus, sakai ir visokių kvepalai. Kvepint vyną, ypatingai gėlėm, atrodė tada aukščiausiu menu.

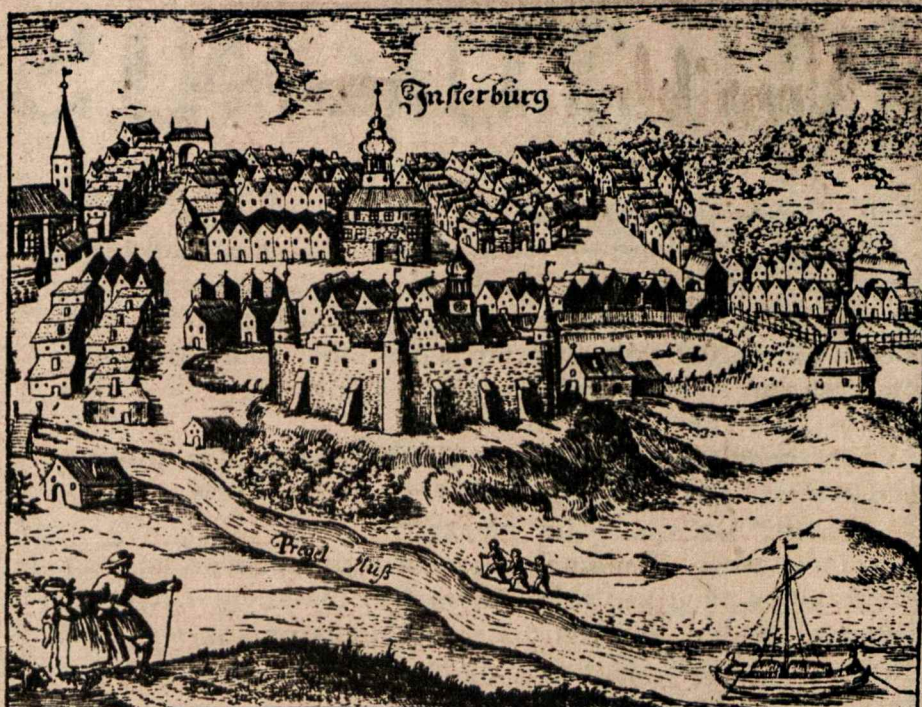
Apicijus mini vynuus iškvėpintus rožėm, žibutėm ir t.t. Šis įprotis aromatizuoti vyną išsilaikė gerokai ilgiau iki viduramžių galo. Dar ir mūsų dienom galima rasti vynuogės: balto vyno - cassis ("Kl'ro"); raudono vynuogės - cassis, vadinamo kardinolu, komunarų ar raudongūžėliu. Tai mus nukelia į seną vynuogės praeitį.

- O -

Viduramžių Kulinarija

Tenka konstatuoti, kad tarp viduramžių ir antikinio pasaulio kulinarijų esama kur kas daugiau panašumų negu skirtumų. Pagrindiniu skirtumu yra tai, kad žmonės viduramžyje, bent jo pradžioje, pažįsta kur kas mažiau būdų gaminti valgi. Maždaug iki 13-to š. vidurio kepimo plytos buvo jiems dar nežinomos. Buvo naudojami milžiniški židiniai, kur ant lešmų sukosi mėsos, o židinio vidury ant vašų kabojo katilai, kuriuose šuto daržovės. Savaiame suprantama, nebuvo kalbos apie valgius iškeptus pečių arba visus troškintus patiekalus, mėsas padažuose, kadangi nebuvo galima reguliuoti šilumos. Tik 12-to amžiaus pabaigoje viduramžinė kulinarija pasivys antikinio amžiaus lygį, vėl pamėgdama pečių, dažniausia kepyklos krosnyje, iškeptus valgius ir troškintą mėsą patiekalus.

Vis labiau aptinkamas pas to meto žmones pomėgis transformuoti maistą į kažką, kuo jis nėra. Pavyzdžiui "perrėdyti povą" ar "parėdyti gulbę", taip sakant, keptą paukštelį apkašyti tikrom plunksnom. Kitas bruožas, primenantis antikinio pasaulio tradicijas, tai pomėgis pokštų, apgaulių, kuris truks iki 16-to amžiaus pabaigos. Viduramžių mėgavosi baisingos mėsos griūtės vizijomis. 1983. VII. 14

804 m. Karolis išvaro iš krašto N o r d a l b i n - g i e n s, t. y. į šiaurę nuo Elbės /lot. Alba arba Balta/ esančius prūsus ir jų vietoje atkeliavus Obodrites, jo "konfederatus". Pasikvietęs į Hollingstedt jų princą TRASCO, apdovanoja gausiomis dovanomis ir jam paveda šį prūsų kraštą.

*** MOKSLO KRONIKA ***

APIE VERTIMO MENĄ IR JO PAVOJUS

"Sakoma, kad japonų veiksmazodis MOKUSATSU turintis keturias skirtingas reikšmes (į ką nors), paniekinančią ty la palydėti (ką nors) praleisti ką nors negirdomis, arba protingai ko nors išlaukti. (Aš vėdau iš anglų kalbos). Tai, kaip matom, subtilus veiksmazodis ir ta jojo perdidelė reikšmių gausa, yra buvus, sakoma, Hiroshimos bombardavimo priežastis, Bent tai aš išskaičiuoju Prancūzijos grožinės literatūros vertėjų draugijos informaciniam biuletenyje.

1945 metais liepos mėnesį sąjungininkų vadai susirenka Potsdame ir siunčia japonams ultimatumą, pabrėždami, kad "bet koks neigiamas atsakymas iššauks bėmą masinį sunaikinimą". Norėdamas, be abejo, laimėti laiko apsispręst ministeris pirmininkas Suzuki atsako jį apsiutusiems žurnalistams MOKUSATSU, kas jo mintyse gali reikšti, jog jis priima tą išpėjimą dėmesin, bet tuo tarpu nedaro jokių komentarų. Bematant tarptautinės žinių agentūros pliekia komunikatus, skelbiančius, kad japonų vyriausybė pasitiks ultimatumą su panieka ir nesiteikianti netgi jį atsakyti. Įtūžę amerikiečiai nusprendžia tada pasirinkti bauriausią bausmę, ir už dešimties dienų teškia Hiroshimon pirmą atominę bombą žmonijos istorijoje.

Marthe Robert.

/Parinko R A D A R A S/

Prisiminkime, kad cukrus buvo laikomas prieskoniu. Atrastos Tripolio teritorijoje Kryžiaus Karų metu cukrašvendrės ar "meduoliniai nendrai" buvo vienintelis cukraus šaltinis, prieinamas Vakarų Europai. Nuo 13-to š. cukrus pakeičia medų kaip saldimo priemonę. Kretos, Sicilijoje, Maderoj, Andalūzijoje bus sėkmingai bandoma aklimatizuoti cukrines nendras.

Iš visų to laikotarpio veikalų, Taillevent'o Le Vlandier, pasirodęs 1490 m. yra dokumentas suteikiantis viduramžinės kulinarijos sintezę. Kur glūdi Taillevent'o įnašas ir originalumas. Būdamas tradicijų žmogus, jis priskiria nepaprastą svarbą padažams. Be minėtosios "caneline" jis pats išradęs kelias "dodines". Bet Taillevent'o originalumas neapsiriboja vien naujų receptų įvedimu. Jis patobulina, pagerina, atgaivina senai vartotus receptus. Tokius kaip liaudyje populiarias "garbures", savotiškus tirštus viralus, kur įeina daržovės ir duona. (Išlikusias tarp kitko, baskų srityje).

Bet kas ypatingai krenta į akis, tai kokiame laipsnyje toji kulinarija gimininga antikinei kulinarijai. Sąrašas prieskoninių, kurie vartojami 14-15-tam amž. atitinka veik žodis žodinė tam sąrašui, kurį randam prieš dešimtį šimtmečių, rašytuos Apicijaus tekstuose. Pažangos mažai. Tiesa, pažėli atsiranda vietinės išimtys. Italijoje, sakysim, pasirodo makaronai ir vermišeliai, bet juos dar naudoja vien kaip priedą prie troškintos mėsos valgių.

Žodelis Apie Kiniečių Kulinariją

Pažymėkim, visų pirma, kad viduramžių pabaigoje Kinijos kulinarija yra jau kokių 3,500 metų senumo. Antra, kad valgio gaminimą kiniečiai laikė menu. Kinija yra vienintelis kraštas pasaulyje, kuriame mokslininkai, filosofai, moralės gynėjai, politikai ir poetai yra parašę savo asmeninius traktatus apie valgi ir sukūrę nuosavus receptus.

Kiniečiai pramato produktų saviveiklos reikšmę. Jie įvedė ton harmonijon naują elementą, būtent konstatavo medžiagų atsparumo dėsnių patiekalams gretinamos daržovės, kurios tirpsta gomuryje su tomis, kurios traška tarp dantų. Yra aitrūs padažai, o šalimais švelnūs. Jie siekia niekad nepažeisti "kamerinės muzikos" gomuryje. Taip pat nepateikti patiekalo, stokuojančio kvapo ir skonio.

Vėliau 19-tam amžiuje, Courbonsky pasakys, kad apie kulinarijos vertę galima pradėti kalbėti tik tada, kai produktai valgyje yra išsaugoję savo skonį". Kiniečių gastronomijos menas kaip tik ir taikosi į vis didėjančią sudėtingumą patiekalo sumanyme ir vis augantį paprastumą jo recepto įvykdyme.

Neužmirština, kad kiniečių kulinarijos pobūdį sąlygojo viena išorinė aplinkybė, vienas nedateklus - kuro stoka. Tai privertė kiniečius virėjus išdirbti metodus, kurių dėka būtų galima pagaminti valgi per 10-15 minučių ant priekaituvio. Žodžiu, jiems teko gerokai apmąstyti kas bus maišoma drauge, atsižvelgiant gamybos trukmę. Gyvenimas jų nepataisė. Ačiū Dievui!

/bus daugiau/

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Iš METMENYS, Nr. 45, 1983 m.

KAINA

Algis Budrys

Buvo trys vyrai – vienas storas, vienas plonas ir vienas labai senas. Jie sėdėjo kartu prie ilgo rašomojo stalo, apkrauto bloknotais ir pieštukais, dalindamiesi tarp savęs užrašais, jį tardydami. Tas labai senas daugiau – sia kalbėjo, balsu, pilnu mirties nujautimo.

– Jūsų vardas.

Bjaurus kuprys pilku apsiaustu piktai į juos žiūrėjo, sėdėdamas savo nepatogioj medinėj kėdėj.

– Nėr' vardo, – jis suurzgė.

Iškėstais, gumbuotais pirštais jis apdengė kelius. Jo stambūs žandikauliai buvo baisiai išsišovę, net ir jam ilsintis. Dabar raumenims susitraukus po ausimis ir storam kaklui išsikišus į priekį, buvo matyti apatiniai dantys.

– Jūs turite turėti vardą.

– Aš nieko neturiu turėti. Duok man cigaretę.

– Duosime tau cigaretę, jei mums pasakysi savo vardą, – švelniai sušnibždėjo storasis.

– Rumpelstiltskin, – sušnypstė kuprys. Jis ištiesė ranką. – Cigaretę.

Plonasis pastūmėjo sidabrinę dėžutę per stalą. Kuprys ją sugriebė, nukando filtrą nuo cigaretės galo, staigiu galvos judesiu išspjovė ant grindų ir įsikišo dėžutę į apsiaustą. Jis griežtai pažiūrėjo į plonąjį.

– Degtuką.

Plonasis palaižė lūpas, pasikniso kišenėj ir ištraukė sidabrinį žiebtuvėlį, priderintą prie dėžutės. Senasis ranka palietė plonąjį.

– Aš čia vadovauju, – pasakė jis kupriui. – Aš esu Prezidentas.

– Tu juo jau per ilgai buvai. Degtuką.

Prezidentas beviltiškai paleido plonojo ranką. Žiebtuvėlis nuslydo stalu. Kuprys jo ugnele pridegė nudras – kytą cigaretės galą. Tada pastūmė atgal, išsišiepęs be jokio džiaugsmo. Plonasis pažvelgė į žiebtuvėlį, bet jo nepaėmė.

– Aš ne toks senas, kaip tu, – atsakė Prezidentas. – Nė vienas nėra toks senas, kaip tu.

– Tu tai sakai.

– Dokumentai rodo. Tu buvai surastas 1882 metais, Minskogubernijoje ir atvežtas pas carą. Tu jam nedaugiau pasakei, negu mums, ir todėl buvai uždarytas kameroje be šviesos ir apšildymo, kol prakalbėsi. Buvai išleistas iš kameros 1918 metais, tardytas ir panašiu būdu toliau prižiūrimas dėl tos pačios priežasties. 1941 metais tėvė atidavė mokslininkų grupei ištirti. 1956 metais buvai nu-

siųstas į Vorkutos darbų stovyklą. 1963 metais vėl buvai tyrinėjimų objektas, šį kart Berlyne. Surinktieji dokumentai rodo, kad tu iš savo tyrinėtojų išmokai daugiau, negu jie iš tavęs. Jie nieko neišmoko.

– Kuprys vėl išsišiepė.

– A lygu pi r²? Jude ergo cum sedebit, quiddid latet apparebit, nil inultum remanebit.

– Nebūk toks savimi patenkintas, – švelniai pašniž – dėjo storasis. Prezidentas tęsė.

– 1967 metais tave nuvežė į Ženėvą. 1970 metais tave priglaudė benediktinai Berne, ir su jais pasilikai beveik per visą Septynių dešimtmečių karą. Dabar tu esi čia. Jau aštuoni mėnesiai, ir su tavim elgiamasi gerai.

Kuprys užgesino cigaretę, ją įtrindamas į stalo nublizgintą raudonmedį.

– Mums tavęs reikia, – sakė plonasis. – Tu turi mums padėti.

– Aš neturiu nieko daryti. – Jis išsitraukė dėžutę iš savo apsiausto, paėmė šviežią cigaretę, nukandęs išspjovė galiuką ir laikė dėžutę rankoj. – Degtuką.

Plonasis pastūmė žiebtuvėlį per stalą. Kuprys užsidegė cigaretę ir grąžino žiebtuvėlį. Jis sutrynė cigaretę ir paėmė kitą. – Degtuką.

Plonasis vėl pastūmė žiebtuvėlį per stalą, ir kuprys kudakavo iš džiaugsmo.

Už Prezidento nugaros langą dengė sunkios užuolai – dos. Jis staiga mostelėjo, ir plonasis jas skubiai atitraukė.

– Žiūrėk, – Prezidentas sakė. Spragsinčios ugnys ir dūmų sūkurių juostos metė per langą šešėlius į kambarį. – Taip yra visur. Mes negalime užgesinti, bet jei sužinotume, kaip tu pajėgei per jas iš Europos išeiti...

Kuprys suktai išsišiepė ir nurijo degantį cigaretės galiuką. Jis žvelgė nuo vieno vyro į kitą su dideliu pasitenkinimu.

– Aš tave suplėšysiu grandinėm ir kabliais, – sušvokštė storasis.

– Kadaise aš buvau tiesus ir aukštas, – atsakė Kuprys.

– Del Dievo meilės! – suriko Prezidentas. – Mūsų teliko mažiau negu šimtas.

– Ko tu nori? – klausė plonasis. – Pinigų? Moterų?

Kuprys paėmė cigarečių dėžutę ir sulamdė ją rankose. Jis numetė ją ant stalo priešais plonąjį. Tada atsilošė ir nusišypsojo.

– Aš jums pasakysiu, kaip galite išsigelbėti.

Juozas Šilėnas

VEIDU Į ŠIAURĘ

II-jo PASAULINIO KARO ATSIMINIMAI

Antroji Dalis

24/ 82

/tęsinys/

Nors pelkių plotas yra gera gamtos užtvara ir ji kol kas skaitoma kaip niekeno žemė. Bet vokiečiai ją atydžiai saugoja iš gerai įruošų apkasų tinklo. Iš anapus pelkių su atplaukiančiu vėjeliu atplaukia ir rusiški keiksmazodžiai ir mums pažįstami, tėvą Staliną ir komunistų partiją šlovinančių dainuškų ir bala laikų garsai.

Varnagė ir Gefreiteris ragina mus paskubėti, kad iki aušros būtų baigtas apkasų kasimas. Skubam net sušilę. Sužvanga kastuvų plienas, pumpsi metamos žemės, prakaity rasoja kaktos. Skubam ne dėl raginimo, o dėl galimybės rytmečio ginklų audros, kuri dažniausiai prasideda su auštančios dienos šviesa. Tuo metu geriausia yra būti sausose pajūrio slėptuvėse. Su auštančio rytmečio šviesa, žaliame miško samanų kilime, išryškėja nauji, geltono smėlio apkasai, į kuriuos iš bunkerių, po nakties poilsio ateina kovose užsigrūdinę kareiviai ir su ginklais išsidėsto dar kraujo nemačiusiuose apkasuose, laukti netoli esančio priešo.

Mes, savo uždavinį atlikę, grįžtame atgal į pajūrį. Te kančios saulės švytėjime miškas alsuoja atbūndančiu pavasariu. Virš aukštų pušų viršūnių dideliais ratais suka klegančių varnų pulkai, ant padžiūvusių šakų čirškauna žvirbliai, sausam stuobry kalena genys, pageltusius pašies liemeniu liuoksi voveraitė. Iš gilių pakalnės griovių plaukia dar užsilikusio sniego vėsoma, griovio dugnu lyg žaltys, vinguriuoja sraunus upeliukas. Skeveldrų nukapoti beržų viršūnėm žaidžia auskiniai saulės spinduliai. Nuo pajūrio atklydusios žuvėdros klykaudamos plevena putų išpraustais sparnais, pamiškės taku nušokuoja iš guolio išbaidytas ilgaausis kiškis.

Išsename iš miško. Iš vienkienų sodybų kaminų ne kyla įprasti rytmetiniai dūmai, nesigirdi liuobinio laukiančių gyvulių bliovimo, vištų kudakavimo, šunų lojimo ir arklių prunkštimo. Pastatai tušti, atvirom durim, nuo sprogimų išbyrėjusiais langų stiklais, vėjų ir sviedinių apardytais stogais, skylėtom sienom dvelkia paslaptin – gais, vaiduoklių lankomais kapais. Virš laukų plynumos, visoje savo didybėje iškilusi "Piramidė" saugo jai patikėtą žemės plotą. Jos viršūnėje aukštai iškilę priešlėktuviniai pabūklų vamzdžiai akyiai seka platų erdvės gaubtą. Jos pašonėje, lyg laukiniai jaučiai, į žemę įsirausę stūkso dideli plieno milžinai tankiai budriai saugodami į Hexensprungą vedantį kelią. Šalia praeinamo tako, dirvos pakraštyje dar vis tebesisūbuoja pakartieji. Nuo laiko, vėjo ir lietaus jų kūnai ištyso, pajauodo ir apsinuogino. Prieš juos į žemę įbėsta lenta su mirties sprendimo įrašu, kiekvienam praeinančiam patvirtina žiaurią dienų tikrovę.

4 psl.

Mūsų barakų rajonas vėl užsipildė naujai atvykusiais kareiviais. Daugelis jų sužeisti; sunkiau sužeistieji gabenami į požeminę slėptuvę. Sunkvežimiai su maisto gėrybėmis, iš kurių pavyko "kombinacija" išvykę, jų vietoj apsisistojo lauko sanitarinės mašinos. Iš atvykusių karių sužinom šiek tiek ir apie frontų eigą: Vakarų fronte po ilgesnio pasipriešinimo krito Frankfortas. Anglai ir amerikiečiai vėl pradėjo naują didelę ofenzyvą. Rusai įstrigo prie kietų Dancigo ir Gdynės apsigynimo punktu, bet atrodo, ruošiasi naujiems smūgiams.

Pusryčiams gavę įprasto kavos, duonos ir po šaukštą žalios maltos arklenos mėsos, suvirstam ant grindų neišmiegotam nakties poilsiui. Kaip ir tikėjomės, vos spėjus išsitiesti, artėjančių rusų lėktuvų pavojaus signalas ir vėl mus visus suveja į požeminę slėptuvę. Joje pilna sužeistųjų, jais užpildyti visi šoniniai kambariai ir koridoriai. Jie suguldyti ant grindų pamestų čiužinių ar šlaudy. Jie visi tik priep kelias valandas atgabenti iš verdančio Dancigo-Gdynės katilo. Iš jų veidų dvelkia skausmas ir mirties šešėliai.

Jų šauksmai ir aimanos ir vaitojimai liejasi kartu su pabūklų šūviais, aidu kartojasi siaurais slėptuvės koridoriais ir lūžta jų pačių aimanose.

Leidžiamės giliau į klaidų koridorių labirintą, jieškodami lasivesnės vietos. Ją susirandam šalia civiliams skirtų patalpų. Gefreiterio įsakymu, civiliai susispaudžia ir užleidžia mums vietą. Jie, kaip ir mes, ilsisi po nakties darbų. Jų tarpe ieškome anksčiau sutiktų tautiečių, bet jų nematyti. Koridoriuje jaučiasi šaltoko orė srovė. Įsisuku į antklodę, pasikišu po galva kuprinę ir stengiuosi užmigti. Pro storą žemės dangą vistiek pasiekia lėktuvų užgesys ir pabūklų kalimas.

Šlubis nutaria pasinaudoti proga, išsitraukia višžinančias kortas ir nulinguoja prie civilių jieškoti dūmo. Nueina ir negrįžta. Šalimais atgulus Edvardas skundžiasi padidėjusios galvos skausmu. Paskutinėm dienom jo veidas ištyso ir akys paskendo akinių rėmuose. Pasidare labai jautrus ir viskam abejingas, vengia žmonių artumo, visada užsimastęs ir nekalbus. Jaučiu jį slegiantį sunkumą: tai kankinantis šeimos, artimųjų ir tėvynės ilgesys ir kasdien vis labiau blogėjanti apsupimo padėtis. Bandau jį raminti ir įtikinti, kad mūsų dienos čia tikrai neilgos ir kad mes būsimė išgabenti laivais, kurie yra sutelkti įlankos vandenyse. Kalbu, nors ir pats abejoju savo žodžiais. Bet tai juk ir tėra likusi vienintelė priemonė, vienintelė skęstančiam ir nevilį raminti.

Šį kartą ir aš nuo pietų davinio atsiskaitau, o pasitenkinu turimais konservais. Civilius išveda į darbus, ir mes pasilikame vieni. Grįžta patenkintas, išdidžiai traukdamas dėmą, Šlubis.

Miegu ilgai ir ramiai. Vakare vėl visi vyrai išeina į nakties darbus kasti apkasų, o mus šešius palieka rytdienai užbaigti nebaigtus bunkerius Gemundėje.

Kovą dvidešimtaštuntoji.

Ankstyvo rytmečio dangus apsitraukęs stora debesų marška. Balti os vandenys pasišiaušusiom bangom plakasi į žuvusiųjų kapais nuklotą krantą. Klykaujančių žuvėdrų pulkai žaidžia bėgančių bangų putom, toluoje juo-

– Ko tu nori? – sušnibždėjo plonasis, giliai alsuodamas.

– Nieko! Nieko! – kuprys kudakavo. – Pasakysiu iš gailėsčio, iš geros širdies.

– Pasakyk mums, – sušuko storasis. – Pasakyk pagaliau!

– Palauk, – pertraukė Prezidentas, suklupdamas savo paties skubėjime. – Palauk. Šis dalykas, šis procesas, šis gydymas – ar jis pavers mus panašiais į tave?

Kuprys nusišypsojo, išsišiepė ir nusijuokė.

– Vidiniai ir išoriniai. Taip.

Prezidentas paslėpė veidą rankose. Tada jis plona – jam atkakliai mostelėjo.

– Užtrauk užuolaidas! Greitai! – Jo balsas buvo užkimęs iš susijaudinimo.

Bet storasis Prezidentą nutempė nuo kėdės ir laikė jį veidu prieš atvirą langą.

– Žiūrėk tenai, – jis žiauriai kalbėjo. – Žiūrėk.

Prezidentas valandėlę kybojo storojo rankose ir tada sumurmėjo.

– Gerai. Pasakyk mums, kupry.

Ir kuprys nuo kėdės užsuko ant stalo. Jis džiaugsmingai trypė kojomis ir staugė pergale visa gerkle. Jis šokinėjo ir išdykavo; jo batai triuškinio alyva nublizgintą stalo paviršių ir sklaidė popiergalius. Pieštukai lėkė į visus kambario kampus, ir trys vyrai turėjo laukti, kol jis užbaigs. /Vertė Guoda Antanaitytė/

● Ši apysakaitė buvo atspausdinta "The Magazine of Fantasy & Science", pavadinimu "The Price".

Vitalija Bogutaitė

Iš:

ARTĖJA VALANDA

Nenoriu būti akmeniui
likimo rankoj.
Nenoriu būti paukščiui
narve.
Nenoriu būti boružei
smilgos viršūnėj
ir suptis
ir suptis
ir suptis.

Nenoriu būti medžiui
skulptoriaus rankoje.
Nenoriu būti spalva
valvorykštės juostoj.

Noriu tik būti žvaigžde
danguje
ir niekados neužgesti.

Nenoriu paliesti tavo
akių ir suprasti
kad nebėr –
Nenoriu paliesti tavo
plaukų ir pajusti, kad jie
vėjuje plazda.
Noriu tik būti vėtrunge
senam, senam uoste
ir su vėju
tik suktis
ir suktis.

diojančių gelmių veidrodyje siūbuoja sunkūs karo laivai. Pakrantėje tyli ilgi pabūklų vamzdžiai, žemę dengia laikinas ramybės skydas. Privinę debesys grūmoja lietu.

Šį kartą Gemundės kaimelį pasiekiam be jokių pavojų. Per praėjusią dieną kaimelis vėl sumažėjo vienos sodybos trobesiais: jų vietoje krūva tebesimilkstančių degėsių. Prie anksčiau sudegusios sodybos pamatų švyti šviežiai supiltų žemių kauburėlis ir šalia jo nedidelis obliuotų lentų kryžius. Senasis Kašubas neatlaikė, užgeso lyg žvakė, kartu su paskutinėm sudegusių namų žarijom. Iš laikė jįssavo mums aną dieną pasakytą žodį "mums nevalia iš čia pajudėti, ir neturime kur eiti, bus taip, kaip Dievas duos. Jaunieji gali, o aš tai jau niekur iš savo žemės, niekur".

Visiems kaimelio gyventojams įsakta iki vakaro iš kaimelio išsikraustyti į He engrundą. Žmonės skuba vykdyti gautąjį parėdymą. Skubiai kinko arklius į ratus, dedasi reikalingiausius daiktus, maistą, rūbus. Visi skuba su neslepiama baime ir sunkiu nuo savo gimtųjų namų ir savo žemės atsiskyrimo skausmu širdyse. Prie sunkiai perkrautų vežimų riša nuo tvarto nenorinčias atsiskirti karves, į vežimus kiša ant greitųjų nudurtus, slaptai nupenėtus paršus.

Mažai girdėti žodžių, raginančių vienas kitą – juos yra sunku ištarti, ir jie be reikalo jais nesišvaisto. Grėsmingas fronto maurojimas ragina juos ir taip vykdyti, kas įsakta.

Moterys ašarotais veidais sodina vaikus ant vežimų, ragina nuo namų neatsiskiriančius senius. Šie ima vadeles ir išjuda protėvių pramintu keliu į juodą, skaudžią nežinią, į už marias gilesnę tremtį. Kraustosi ir kaimelio seniūnas. Net du dvikinkiai vežimai pakrauti visokių gėrybių. Atrodo, imtų ir susikrautų viską, nepalikdamas nieko, o nežino, kad viską teks palikti trumpam pakelės riovėje...

Nejaukią rytmečio tylą sudrasko pirmieji atklydę rusų artilerijos sviediniai. Jie priekabingai sproginėja į tvirtinto kalno artumoje, neduodami ramybės besilinsčiai zenitinių pabūklų įgulai, kuri koklas tyli ir neatsiliepia, laukdama rimtesnių veiksmų. Kyla vėjas. Su padidėjusiu jūros ošimu pleišėja žemę dengusi debesų marška, pro properšas pasirodo mėlynas dangaus veidas. Kaimelio palaukėje linguoja belapiai, baltakamieniai beržai, tankiom šakom susipynusios, supasi žaliašakės eglės.

Sproginėjančių sviedinių paraginti, išrieda ir seniūno vežimai. Kaimelis pereina kalne esančios zenitinės artilerijos įgulos žinion. Sodybose paliktieji gyvuliai, šuvių išgązdinti, pasklinda po dienaaržius, kiemus, daržus ir sodus. Atvykę kareiviai skubiai vykdo jų surinkimą ir suvaro visus į vieną vietą. Kiemuose kudakina išgązdintos vištos, tarpvarčiuose įnirtingai loja paliktieji, ištikimieji namų sargai – šunys. Nuo stogų pakyla išbaidyti balančiai. Jie dideliais vingiais mėtos tarp prazvimviančių sviedinių, juos palikusius tolstančių vežimų ir naujų uniformuotų šeiminkų.

Išsikraustymui ruošiasi ir ginklininkas. Mes Atsiųsti jo žiniai, turime baigti bunkerius. /bus daugiau/

NEPRIKLUSOMA LIetuva

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

SENIEJI MODELIAI KLAIPĖDOS JŪRŲ MUZIEJUJE

Kauno dirbtinio pluošto gamyklos/ pavadintos lietuviams primestu ir istoriškai nereikalingu vardu "Spalio 50-metis"/ elektrikas A. Misiūnas nuo jaunų dienų domėjosi senais laivais ir jūrininkyste. Jis studijavo specialią literatūrą ir surašinėjo su laivų modeliuotojais Lenkijoje, Čekoslovakijoje ir kitur. Pašven-tė daug laiko kruopčiai ir kantriai atstatydamas senųjų jūrinių modelių. Vieną Turo Hejerdalo ekspedicijos serijos laivą padovanojo Klaipėdos Jūrų Muziejui. Jo sūnus Saulius taip pat labai domisi laivų modeliais ir talkininkauja tėvui dirbtuvėje.

A. Misiūnas yra pasižymėjęs ledo ritulio sportininkas, savo laiku laimėjęs čempionatą.

LIETUVIŲ GAMYBOS BALDAI- AMBASADAI VIETNAME

Kauno baldų gamybos kooperatyvas paruošė baldų seriją, pavadintą "Elena", kuri bus išsiųsta į Vietnamą, kur papuoš, kaip rašoma, Sovietų Sąjungos atstovybės pastato Hanojuje patalpas.

ĮSPŪDINGA VASAROS PRADŽIA

Rumšiškės garsėja savo eksponatų autentiškumu ir už Lietuvos ribų. Šis Liaudies Buities Muziejus puoselėja ir vasaros sezono atidarymo gegužinę. Joje pasirodo menų mėgėjų ansambliai. Šiomet atvykusius linksmino geriausi tautinių šokių ansambliai ir muzikantai iš Profsąjungos Kultūros Rūmų, "Armonikos" svetainės, "Energetikos" Kultūros Namų Kaimo Kapelos muzikantai ir kiti liaudies muzikos bei folkloro ansambliai. Taip pat dalyvavo ir liaudies teatrų mėgėjų grupės.

ITEIKTA ŽEMAITĖS PREMIA

Šiais metais Žemaitės Literatūros Premiją už geriausią kūrinių kaimo tematiką paskyrė Anieliui Markevičiui už sakinį "Vienaragio išdaigos".

Premiją įkūrė ir skiria Ušėnuose, Kelmės srities Žemaitės vardu pavadintas bendraukis. Ušėnuose gyvena ir pradėjo rašyti lietuvių literatūros klasikė Julija Žymantienė-Žemaitė.

KERAMIKOS SEMINARAS KAUNE

Kauno "Dailės" įmonė ir pritaikomosios-buitinės keramikos gamykla "Jiesia" pasiruošė keramikų seminarui. Jame dalyvauja ir sve-

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ-LIETUVIŠKAI!

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

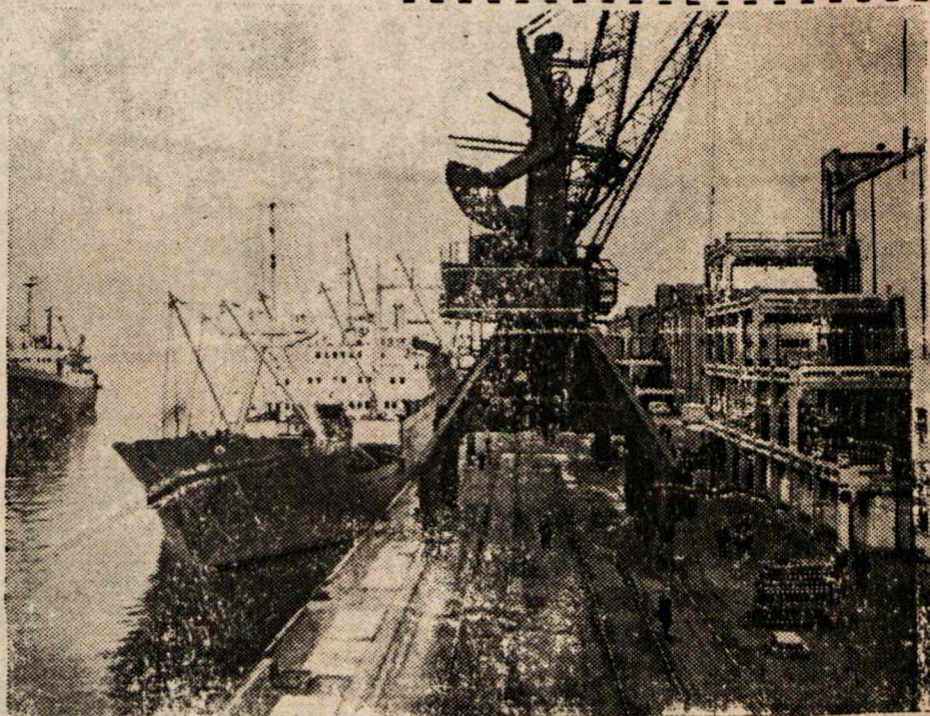
JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLICS ANONYMUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE. 8 val. vakaro.

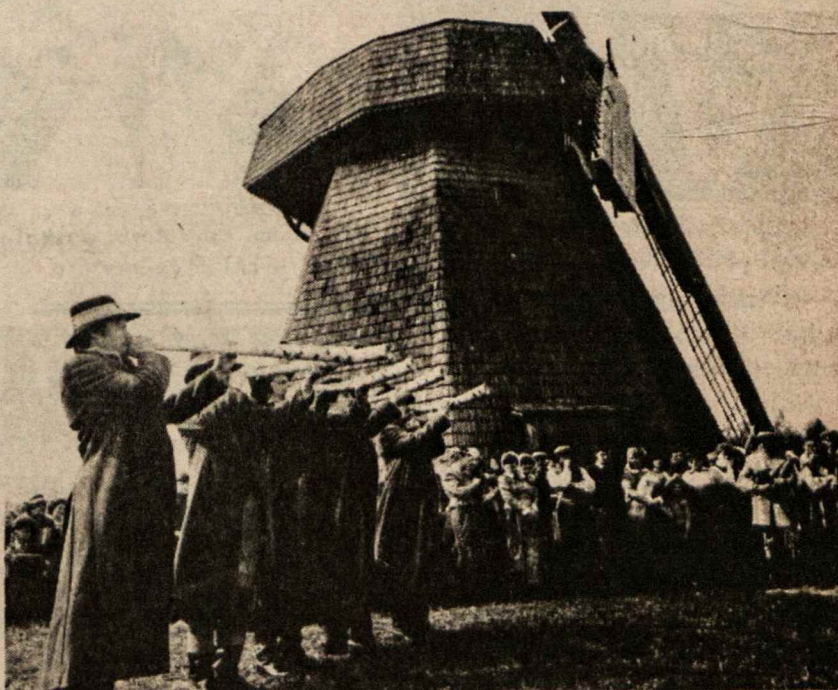
ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 277-7868; Dainiui L.: 768-9606;
Jonui R.: 337-8637

LAIKRAŠTIS, KNYGA - GERIAUSIA DOVANA - NEIŠEINA IŠ MADOS, NEREIKIA SUKTI IR GALVOS: TINKA KIEKVIENA PROGA - KAI LINKSMA, LIŪDNA IR KAI VISKO JAU GANA!

Klaipėdos uosto vaizdas. Į jį atplaukia ir tarptautiniai laivai.

Rumšiškių vasaros sezono atidaryme groja Tekstilės Pramonės Mokslinio Tyrimo Instituto dūdoriai

PASAULINĖS KOMPLIKACIJOS J.V.

Jeigu JAV turi išlikti laisva ir demokratine valstybe, tai komunistinių bazių išplitimas Vidurinėje Amerikoje turi būti neabejotinai sustabdytas. Iš Nikaraguos eina ginklai ir "savanoriai" į El Salvadorą bei Guatemala, o tuos ginklus jiems pristato į Nikaragą Kuba bei Sov. Sąjunga. Jeigu tos dvi valstybės patektų komunistinė sferon, tai kiek ilgai atsilauktų ir Meksika, kurios prezidentas nesislėpdamas rodo savo simpatijas Kubos Castro, taigi ir jo įvestai komunistinei sistemai.

Ne ką geresnė situacija ir Viduriniuose Rytuose. Tas Irano su Iraku karas labai džiugina Izraelį, kuris tam tikrą laiką parūpindavo ginklą Iranui, nors pats Khomeini yra labai nepalankus Izraeliui ir yra iškraustęs visą Izraelio atsrovybę. Bet principas, kad "buržujus musa buržujų"-kai kam teigia-mas reikšins. Tegul savitarpusavyje žudosi musulmonai, nes nuo to Izraeliui tik bus lengviau.

Apie kokią taiką galima kalbėti Viduriniuose Rytuose, jei dauguma arabų valstybių tebėra karo stovyje su Izraeliu. Nelengva padėtis ir JAV. Palaikydama visokeriopai Izraelį ir jo užmačius, JAV neigiamai nuteikia arabus. Netgi Izraelio saugumui - atominių įrengimų Irake subombardavimas, ar pakartotinas Beiruto miesto bombardavimas, ar net oficialus prijungimas Syrijai priklausančių Golano aukštumų - buvo JAV tik laikinai pasmerkta. Ar iškils vėl ginkluotas konfliktas arabų ir Izraelio?

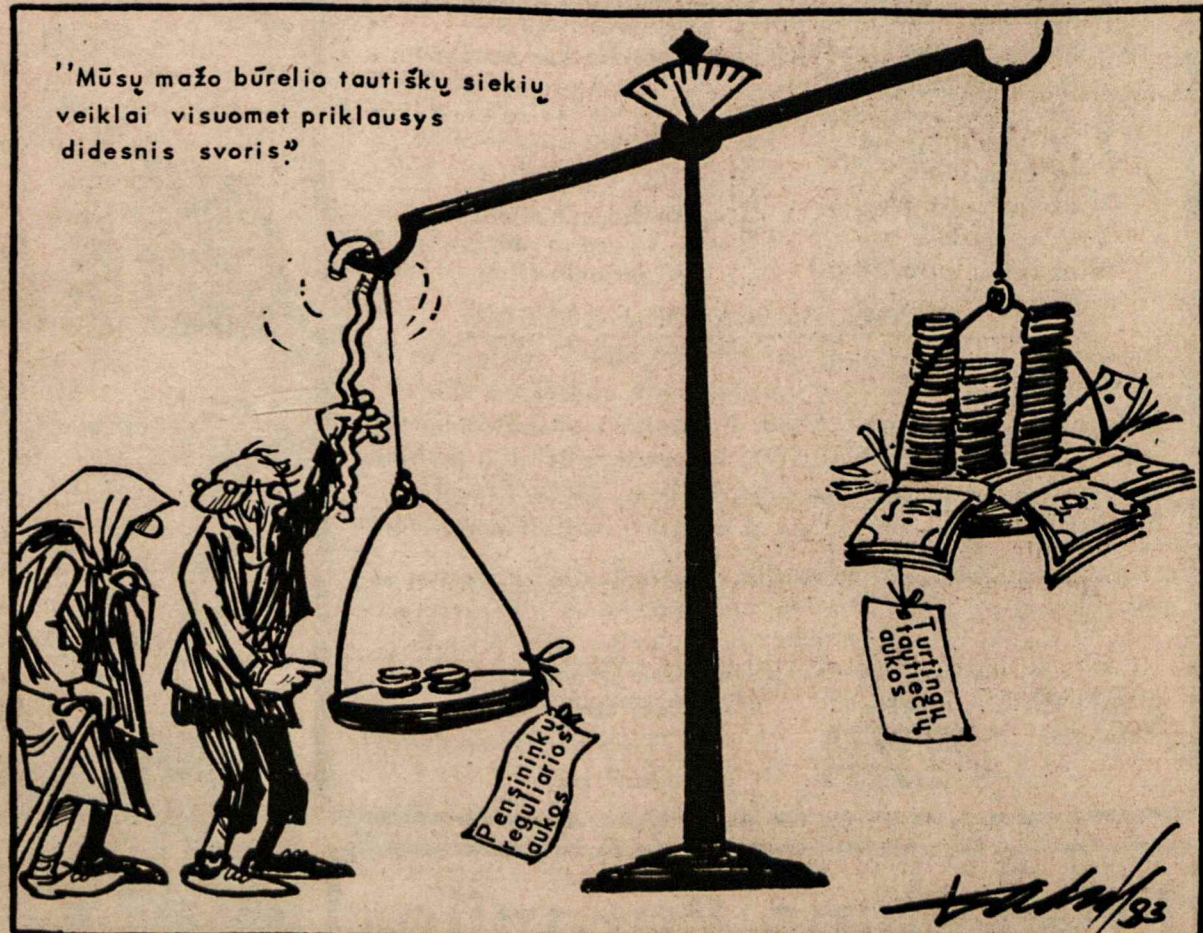
CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES
Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS
1053 Albalen Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA

KREMI VEIDRODŽIAI

Daugelio fondų ir veiklų svorį ant savo pečių išneša mažasis žmogus

Neaiški ateitis Irano nė Afganistano. Iranas, nors ir būdamas sunkioje ekonominėje padėtyje, išsilaiko dėka parduodamos naftos ir net mėgina plėsti savo musulmonišką revoliuciją.

Vargšai afganistaniečiai - be atodairios naikinami/net panaudojant nuodingas dujas/ Tačiau jie vis dar atsilaiko prieš modernišką technologiją apsiginklavusius Sovietus.

Beatodairiai vartodami savo milžinišką ginklų arsenalą, Sov. Sąjunga visai nebepaiso savo senesnių propagandinių metodų, išryškinant jų pseudokomunizmo vertingumą ir dedantis darbininkų-proletarų užtarėjais. Kurgi rasti ryškesnį pavyzdį darbininkų persekiojimo ir jų organizacijų sunaikinimo, kaip virš metų įvestu karo stoviu Lenkijoje? Nereikėjo nė invazijos į Lenkiją. JAV paviršutiniškos sankcijos/ypatingai už grūdų sulaikymą protestavo fermeriai. Santūriai laikėsi dėl jų ir Vakarų Europos valstybės. Kaikurios net padidino pagalbą Sov. Sąjungai kreditais ir technine pagalba, parduodant dujas vamzdžius tiesiamam dujotiekui iš tolimojo Sibiro/, daug nepaveikė nei Lenkijos vyriausybės, nei Sovietų.

Negeresnė padėtis ir Azijoje. Raudonosios Kinijos milžinas nori gauti naujoviškų ginklų iš JAV, dedasi draugingu ir siunčia tūkstančius savo piliečių į JAV universitetus. Kom. Kinija savinasi Taivaną ir net išdrįsta protestuoti, jeigu JAV parduoda Taivanui ginklus. Tai didžiulis jų akiplėšiškumas. Marksinė Kinija, papūtus kitokiems vėjams, turės pilną galimybę atnaujinti draugiškus ryšius su Sov. Sąjunga. Ne taip jau seniai Kom. Kinija kartu su Sov. Sąjunga masiniai siuntė ginklus ir įvairius technikos specialistus Šiaurės Vietnamui. Ar taip jau seniai Kinija atkakliai kariavo su gen. MacArthur'o vadovaujama kariuomene Korėjos kare? Taktikos pakeitimas dar nereiškia ideologinio pakeiti-

mo, ką labai gerai supranta Taivano tautinė kinų valstybė, kuri atsisako eiti į bet kokių sandėrius su diktatoriška Kinija.

Tiek gerai, kad JAV vyriausybė viešai pasmerkė ateitį.

GYVENIMIŠKA PRIEŽASTIS

Ginkluotas arabų teroristas, skrendantį į Maskvą lėktuvą priverčia pasukti į Kairę-Egyptą. Staiga, artėjant prie jo, nutaikęs tinkamą momentą, vienas keleivis-gružinas - šoka ir nuginkluoja teroristą.

Lėktuvo kapitonas pasuka atgal į Maskvą ir tuojau apleiči tvirtą Aerofloto vadovybę.

Maskvos aerodromas greitai pasiruošia sutikti didvyrį gruziną: gėlės, orkestras, televizija, korespondentai partijos pareigūnai ir visi kiti reikalingi pareigūnai jau savo vietose.

Lėktuvas nusileidžia, orkestras užplėšia maršą, minia šaukia uraa!

Atsitaro durys ir, žinoma, pirmiausiai išlipa gruzinas Vos tik spėja laiptais nusileisti, tuoj iš visų pusių pabiro klausimai:

- Kas tau suteikė tiek drąsos rizikuoti gyvybe? Ar meilė komunistų partijai ir jos vadams? Ar sovietinis patriotizmas?

- Tik viena greita mintis išgelbėjo lėktuvą, - atsako gruzinas.

- Kokia? Kokia??? -nekantrauja korespondentai, ir televizijos darbuotojai šviečia jam į akis.

- Pagalvojau, ką aš veiksiu Kaire su tais keliais šimtais apelsinų, kuriuos vežiau parduoti į Maskvą, - paaiškina didvyris.

PRAPLATĖJO PASAULIS

- Atsimeni, kaip sakydavai, kad aš esu tau visas pasaulis, - priekaištauja žmona savo vyrui.

- Bet nuo to laiko aš pramokau daugiau geografijos, - atsakė vyras.

DIDŽIOSIOS LIETUVOS KUNIGAİKŠTIJOS SOSTINĖ

1323 m. VILNIUS jau buvo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos sostinė. Apie tai liudija oficialūs tų metų dokumentas /sutartis su Livonijos kraštais ir valdovais/, rašytas Didžiojo Kunigaikščio GEDIMINO, kuriame Vilnius pavadintas "Civitas nostra regia Vilna". Minėtoje sutartyje net užrašytas prekybos kelias į Vilnių. Jame kryžiuosie šie keliai:

1. Vilnius - Kaunas - Karaliaučius - Dancigas;
2. Vilnius - Gardinas - Varšuva;
3. Vilnius - Brasta - Krokva;
4. Vilnius - Brasta - Lvovas;
5. Vilnius - Naugardukas - Kievai; Kijevas;
6. Vilnius - Minskas - Maskva;
7. Vilnius - Polockas - Vitebskas - Naugardas;
8. Vilnius - Daugpilis - Pskovas;
9. Vilnius - Ryga.

/A. Tarulis, 1940 m. /

PIRMIEJI LIETUVOS PLOTUOSE

Kas pirmiausiai atklydo į negyvenamus, miškus apaugusius Lietuvos plotus - sunku pasakyti. Yra žinoma, kad Svidrių kultūros medžiotojai palaipsniui ištvirtino šioje teritorijoje, ir mes galime pasekti visą jų kultūros raidą nuo ankstyviausių - aleriodo laikotarpio - stovyklų iki mezolito pradžios; šios kultūros pėdsakų dar rasime ir neolite. Pabaltijo madleno atstovai bus tolimų kraštų svečiai.

Svarbiausieji svidrinės kultūros dirbinių tipai: ilgi lauro ar karklo lapo pavidalo strėlių antgaliai, siauri ilgi gremžtukai, dažniausiai pleištiniai rėžtukai. Skeltės skaldomos ilgos, nuo dvigulio skaldytinių. Kitokių dirbinių tipų - peilių, ovalinių bei pergnaužtinių kirvelių, gramdukų ir pan. - retai pasitaiko.

R. Rimantienė

Taupyk ir skolinkis

PARAMA

MOKA:		I M A:	
8½ %	už 90 dienu term. indėl.	už asm. paskolas nuo 12%	
8½ %	už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskol.	
8½ %	už 1 metų term. indėlius	(mortgages):	
9 %	už 2 metų term. indėlius	su nekeičiamu nuošimčiu	
9½ %	už 3 metų term. indėlius	1 metų 10¼ %	
10 %	už pensijų planą	2 metų 11½ %	
9 %	už namų planą	3 metų 12½ %	
7½ %	už specialią taup. s-tą	(fixed rate)	
7½ %	už taupymo s-tas	su keičiamu nuošimčiu	
6 %	už čekių s-tas (dep.)	1, 2 ar 3 metų... 10½ %	
		(variable rate)	

AKTYVAI VIRŠ 35 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmeninės paskolas duodame iki \$ 50,000 ir mortgičius iki 75 % ikainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet ne daugiau \$ 2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$ 10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v. iki 8 v.v.; šeštadieniais - nuo 9 v. iki 1 v.p.p. (Lietuvos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario

Telefonai: **532-8723** ir **532-1149** M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • TELEFONAI: 532-3400 M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI - VIRŠ 20 MILIJONŲ	
KASOS VALANDOS:	
Pirmadieniais 10-3	
Antradieniais 10-3	
Trečiadieniais uždaryta	
Ketvirtadieniais 10-8	
Penktadieniais 10-8	
Šeštadieniais 9-1	
Sekmadieniais 9:30-1	
DUODA PASKOLAS:	
Asmenines nuo	12 %
Mortgičius nuo	10½ %-12½ %

ANAPILYJE SKYRIUS VEIKIA SEKMADIENIAIS 9:30 r.-1 v.v.

Duodame asm. paskolas iki \$ 50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$ 2,000 ir asm. paskolas iki \$ 10,000. Par-duodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už įrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS - NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

toronto

/tęsi nys/

PARAMOS Kooperatyvo veiklą, tikrindamas kasą, investicijas, garantijas, paskolų išdavimą, jų gražinimą, atskaitomybės knygas prižiūri Priežiūros Komitetas-Revizijos Komitetas.

Jis taip pat rūpinasi, kad būtų laikomasi statuto taisyklių ir turi teisę, reikalui esant, suspenduoti nuo pareigų bet kurį tarnautoją, valdybos ar komiteto narį, jeigu kuris nors iš jų būtų neteisėtai pakenkęs kooperatyvui.

Priežiūros Komitetas yra renkamas visuotinio narių susirinkimo iš 3 asmenų, 3 metų laikotarpiui. Kiekvienas rotacine tvarka kasmet išeina, ir jo vieton išrenkamas kitas asmuo, arba jis perrenkamas.

Valdžios įstatymams reikalaujant, nuo 1964 m. yra samdomi registruoti revizoriai/chartered accountants/, kurie kasmet tikrina PARAMOS Kooperatyvo knygas ir balansą. Kartais dar patikrina ir valdžios revizoriai.

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ.

ATEIK ! LIETUVIŲ A A (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ 119 MIMICO AVE. (Royal York Rd. ir Mimico Ave. kampas) TORONTE, 7.30 v.v.

SKAMBINKIT Tel.: 487-5591

PARAMAI 30 METŲ

E. Stravinskis vedėjas nuo 1982 m.

A. Ramanauskienė, raštinės ir paskolų vedėja

yra mūsų pačių bankas ir dėlto taupyk ir skolinkis tik PARAMOJE", -rašo jis.

Rūpestingai suredagavo šį leidinį-Augustinas Kuolas. Skoningas viršelįs-V. Pranaičio.

Leidinio pradžioje-įdomių steigimo dokumentų kopijos, Ontario min. p-ko W. G. Davis, Lietuvos Generolinio Konsulo dr. J. Žmuidzino ir Kredito Unijų Centralės vyr. vykdytojo E. R. Grad sveikinimai. Taip pat pasveikino ir 3 kiti lietuvių bankeliai: Toronto Prisikėlimo Parapijos, Hamiltono Talka ir Montrealio Litas.

st.catharines

LKV NIAGAROS PUSIASALIO SKYRIUS "RAMOVĖ" SURUOŠĖ IŠKYLĄ - GEGUŽINĖ

LKVS Niagaros Pusiasalio skyrius "Ramovė" suruošė iškylą - gegužinę biržę - 26 d. V. Bieliūno Sodyboje Welland, Ont.

Oras buvo gražus, bet dalyvių buvo nedaug: vieni išvyko privačiai švęsti pas draugus Jonus-Petrus, kiti dirba šiuo metu po 7 dienas GM automobiliių fabrike, kiti dėl sveikatos nebemėgsta iškiliuoti.

Į "Ramovės" gegužinę atvykę Jonai buvo pagerbti, ir jiems prisegta po gėlę. Kad ir nedaug svečių buvo, bet nuotaika buvo visų gera. Šaudymo sporto mėgėjai laukė eilės, kol pateko į ekipą. Šis sportas vyko beveik visą laiką nuo atvykimo iki skirstantįs į namus.

Svečiai pabuvę keletą valandų gryname ore, dėjo ant stalų atsivežtą maistą alkiui numarinti, užsigėrdami savo atsivežtomis įvairiomis rūgštelėmis.

P. Skeivalienė ir P. Balsas platino loterijos biilietus. Kai kurie turėjo didelę laimę ir parsinešė po keletis laimikius. A. Panumis ir K. Stundzios laimikius paaukojo per šias eilutes rašantį, Hamiltono SLA 72-ros kuopos gegužinei, kuri įvyks LIEPOS 24 d. A. Padolskio sodyboje Paris, Ont. 158 Willow Street.

Gegužinės metu teko kiek plačiau pasikalbėti su neseniai atvykusia iš Australijos

Priežiūros Komiteto nariai susirinkime 1983 m. Iš kairės: A. Jucys, Aug. Kuolas ir V. Sendžikas

L. Kalinauskas, vyr. komp. operatorė, paskolų mortgičių, RRSP ir HOSP tvarkytojas

S. Underytė, vyr. komp. operatorė, paskolų RRSP ir HOSP tvarkytoja

Sofija Slavicikienė. Pagal jos pareiškimą, Australijos lietuvių yra labiau išpareigoję dalyvauti lietuviškoje veikloje. Kaip pavyzdį pacytavo Tautinių Namų statybą. Lietuviai, neturėdami iš kur sudaryti atsargos kapitalo, kad užtektų lėšų pasamdyti statybos rangovą, ryžosi kas galima statyti talkos būdu. Prie statybos dirbo ne tik vyrai, bet ir moterys. Nežiūrint 30 mylių nuotolio, ir S. S. Slavicikai važiavo iš Geelango miesto į Melbourne, dirbti prie Tautinių Namų statybos. Sofija Slavicikienė daugelį metų mokytojavo šeštadieninėje Lietuvių Mokykloje. Mokytojų darbas ten nėra apmokamas, nežiūrint kad pareikalauja daug darbo ir asmeniško išlaidų. S. ir S. Slavicikai, atvykę į St. Catharines miestą, neapleidžia jokio parengimo ir savo dalyvavimu prisideda prie lietuviškos veiklos puoselėjimo.

"Ramovės" skyriaus pirm. P. Balsas išreiškė nuoširdią padėką V. Bieliūnui už suteiktą vietą "Ramovės" gegužinei. Taip pat pareiškė užuojautą linkėdamas greito pasveikimo O. Bieliūnienei, kuriai įvyko nelaimė prieš gegužinę - susilaužė koją ir gegužinės metu negalėjo dalyvauti su svečiais.

J. Šarapnickas

J. ir M. PAUKŠČIAI SURUOŠĖ MERGVAKARĮ MONTREALIETEI TERESEI KERŠYTEI

Kai kas pagalvos kodėl J. ir M. Paukščiai suruošė Teresę Keršytę, kuri gyvena Montrealyje, mergvakarį. Trumpai supažindinsiu šio laikraščio skaitytojus kodėl taip įvyko.

Prieš kelis metus J. Paukštytės vedė Marytę Vyšniauskaitę iš Suvalkų Trikampio. Taip pat ir Adelė Keršienė, Teresės motina yra iš Suvalkų Trikampio ir dargiminės su Maryte Paukštienė. Tokiu būdu ir užsimezgė artimi ryšiai tarp J. ir M. Paukščių ir J. ir A. Keršių. Įvairiomis progomis vieni pas kitus apsilankydavo. Kada Keršių šeima su vaikais atvykdavo į St. Catharines ir būdavo koks lietuvių parengimas ar gegužinė, jie visuomet dalyvavo tuo se parengimuose. Tokiu būdu p. p. Keršiai susipažino su visa eile lietuvių ir išgijo daug draugų. Kartą jie atvažiavo pas p. p. Paukščius kada Hamiltono SLA 72-ros kuopos gegužinė vyko pas A. Padolskį, 60 mylių nuo St. Catharines miesto. Į ją ir p. p. Keršiai su vaikais atvyko. Šiais metais, negalėdamas dalyvauti Hamiltono SLA 72-ros kuopos gegužinėje liepos 24 d., paaukojo 10 dol. Roberto GRIGO vardo įamžinimui Kanados Lietuvių Fonde.

J. ir A. Keršiai savo tarpe ir su vaikais namuose kalba tik lietuviškai. Teresė pulkiai kalba lietuviškai, taip pat taisyklingai rašo anglų ir prancūzų kalbomis, jas vartodama savo tarnyboje. Iš spaudos žinome, kad Teresė dalyvauja lietuviškoje veikloje ir programų pranešinėji me, kur yra reikalinga naudoti anglų, prancūzų ir lietuvių kalbas.

J. ir M. Paukščiai, vertindami jos gabumus moksle ir pasiruošimą sukurti lietuvišką šeimą, padarė jai staigmeną - suruošdami mergvakarį ir St. Catharines mieste. Š. m. liepos 3 d. sukvietė nemažą būrį lietuvių į savo rezidenciją pagerbti šią populiarią lietuvaite. Ta proga Stasė Zubrickienė pasakė mergvakario papročius liediančią kalbą. Teresė iš dalyvių gavo ir dovanų. Daugiausiai dovanos su sveikinimais ir linkėjimais, žengiant į šeimos gyvenimą buvo vokiškuose. Tik vieną reikšmingą dovaną pažymėsiu - lino rankšluostį su kabykla, pagamintą tautiniais motyvais-Albino Panumio. Už dovanas Teresė Keršytė išreiškė

visiems padėką. Į šį mergvakarį buvo atvykęs ir Teresės būsimo vyras Antanas Mickus. Jis taip pat išreiškė svečiams padėką už dovanas.

Svečiai vaišių metu turėjo progos pasikalbėti su būsimais jaunaisiais, žengiančiais į šeimyninį gyvenimą. Abu jaunieji paliko gerą įspūdį iš pasikalbėjimų ir elgesiu. Abudu draugiški, ir svečiai geroje nuotaikoje vaišinosi iki vėlaus vakaro.

Iš St. Catharines be J. ir M. Paukščių ruošiasi ir daugiau važiuoti į Montrealį, į Teresės ir Antano vestuves.

J. Šarapnickas

LAIKRAŠTIS, KNYGA - GERIAUSIA DOVANA - NEIŠEINA IŠ MAMOS, NEREIKIA SUKTI IR GALVOS : TINKA KIEKVIENA PROGA - KAI LINKSMA, LIŪDNA ir KAI VISKO JAU GANA !

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.v. - 7 v.v., šeštadieniais 9 v.v. - 12 v.v.p.p.

Narys of "Better Business" Buro

INSURANCE

★ Namų - Gyvybės
★ Automobilių
★ Komercinių

533-1121 Walter Dauginis 822-8480

Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

Visais kelionių reikalais bet kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— Įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ

KREDITO

KOOPERATYVAS

TALKA

830 Main St. E.

L8M 1L6

Tel.: 544-7125

Kviečia visus lietuvius pasinaudoti teikiamais patarnavimais

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
depozitus (P.C.A.)	6 %	nekiln. turto pask.	11 %
santaukas	7.75 %	asmeninės paskaitos	13 1/2 %
kasdieninės palūkanos	7 %		
už santaukas	9.5 %		
term. depoz. 1 m.	10 %		
term. depoz. 3 m.	10 %		
reg. pensijų fondo	9.5 %		
90 dienų depozitus	9.25 %		

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda

Nemokamas pilnas čekių aptarnavimas

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p., trečiadieniais nuo 10 iki 1 v.p.p., penktadienį nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 12 v.r.

hamilton

SLA 72-ROS KUOPOS
TRADICINĖS GEGUŽINĖS.
RUOŠA VYKSTA SĖKMINGAI

SLA 72-ros Kuopos gegužinė įvyks LIEPOS 24 d. 1 val. p.p. A. Padolskio sodyboje, 158 Willow St. PARIS, Ont. Kas turi paėmęs loterijos bilietus platinti, malonėkite jų šakneles pristatyti į gegužinę 2 val. p.p. SLA Kuopos valdybai. Jei bilietų platintojas negalėtų atvykti į gegužinę, malonėkite įteikti bilietų šakneles bet kuriam valdybos ar SLA nariui. Pagal valdžios leidimą, loterija turi būti pravesta laiku, ir laimingieji bilietų numeriai turi būti paskelbti spaudoje. 30 dienų po loterijos pravedimo SLA Kuopa privalo valdžiai duoti apyskaitą.

Apie Sovietų nuteistą politinį kalinį R. GRIGĄ ir išgyventas jo kančias teismo metu, tars žodį 72-ros Kuopos valdybos atstovas.

Gegužinėje veiks šiltų valgių ir švelnių gėrimų bufetas, loterija - laimės šulinys. Jau yra gauta vertingų laimikių ir visiems aukotojams bus paskelbta vieša padėka šiame savaitraštyje.

Gegužinėje svečius linksmins J. Adomaičio muzika iš Toronto.

Kelias į gegužinę, važiuojantiems iš rytų į vakarus: 5-tuoju keliu, privažiavus 2-rą kelią prie šviesų, sukiti į dešinę; važiuojantiems iš vakarų į rytus: 2-ru keliu, privažiavus 5-tą kelią yra šviesos; ten sukiti į kairę ir už 1,5 mylios pasirodys A. PADOLSKIO sodyba, kurioje plevesuos iškelta Lietuvos vėliava. Posūkio vietoje bus rodyklės, rodančios kryptį į SLA gegužinę.

Nežiūrint koks bus oras, gegužinė įvyks ir pinigine loterija bus pravesta pagal valdžios išduoto leidimo nurodymą.

Iš Hamiltono vyksta autobusas į gegužinę. Dėl vietos skambinkite B. PAKALNIŠKIUI, Tel., 527-1028.

Kviečiame visus geros valios lietuvius, lietuves atsilankyti į SLA gegužinę ir dalyvauti politinio kalinio R. GRIGO pagerbimo ceremonijoje.

SLA 72-ros K. Valdyba

montreal

DAINUOJA VYRŲ CHORAI

GAL BŪT nėra išpūdingesnio harmonizuoto dainavimo, kaip geras, garsus, uniformotas vyrų choras. Tai jau nuo seno nusistovėjusi nuomonė, su kuria sutinka dauguma chorinio dainavimo mėgėjų.

Mes Montrealy šiomet turime progą klausytis dviejų šiaurės Atlanto esančių vyrų chorų, tai — Toronto "ARO" ir Montrealo A. V. PARAPIJOS CHORO.

Pirmuoju atveju, — Toronto vyrų choro pasirodymas Montrealy šv. Kazimiero parapijos 75-jų jubiliejaus programoje. Daugumai montrealiečių teko stebėti ir klausytis juos atliekant gana turtingą pasaulinių ir religinių kūrinių repertuarą. Jau 50-ties gražiai uniformuotų, šauniai išsirikiavusių vyrų masė sudarė didingą išpūdį. O kai jie užtraukė "Lietuviais Esame Mes Gimę" — efektas buvo tikrai jaudinantis. Dar geriau nuskambėjo "ARO" vyrai, kai prie jų prisijungė mūsų Montrealo lakštingala Gina Čapkauskienė su puikioju G. Verdi kūriniu "Šventoji Dievo Motina" iš operos "Liki-mo Galia" ir B. Budriūno visų pamilta "Mano Protėvių Žemė". Palydint tokiam masyviu vyrų chorui, Ginei pavyko atsiekti šio kūrinių perfekciją. Paskutinė Toronto vyrų daina — "ARAS" (jū tradicinė) savo magiškais sparnais nukėlė daugelį mūsų į Lietuvoje praleistus jaunys-laikus, ankstyvo ryto rasotus tėvynės laukus... "ARUI" vadovauja sol. muz.

Prof. V. Mantautas iš JAV sveikina Mmę M. Roch už jos nuopelnus lietuviškajai muzikai, įteikdamas jai šaulių paruoštą žymenį — aktą.

Nuotr. J. V. Dani

Vaclovas Verikaitis,

Antrasis, tik skaičium žymiai mažesnis vyrų choras — tai mūsų Montrealo Vyrų Choras, kurio grausmingo dainavimo klausėsi svečiai ir montrealiečiai, gegužės 22 d. S. Amerikos šaulių rinktinės sąskrydžio proga.

Tai jau gerokai prieš koncertą vyrai suskato repetuoti beveik visas iki šiol dainuotas choro dainas. Dar su jaunuojų mūsų chorvedžiu A. Stankevičium nuo dainų buvo nukratomos laiko dulkės. Tačiau repertuaro parinkimas ir galutinis vyrų priruošimas atiteko mūsų mielijai lietuviškosios dainos puoselėtojai veteranei Mmę M. Roch. Vos per porą savaitių prieš koncerto dieną ji suspėjo įdiegti kiekvienai dainai, kiekvienam jos posmui reikiamą dvasią, techniką, visus prideramus niuansus. Po trumpų, bet intensyvių repeticijų vyrai išėjo į sceną su 7 dainomis. Repertuaras susidėjo iš lietuvių ir tarptautinių kompozitorių dainų.

Koncertas buvo pradėtas su J. Dambrausko "Jau Žirgelis Pabalnotas", sekant A. Mikulskio "Kalniškės Mūšiu". Ši moderniųjų Pilėnų didvyrių epinė daina buvo persunkta gilaus heroizmo ir širdį veriančio sielvarto. Dainavo vyrai, o publika gailiai ašarą braukė... Smagiai nuskambėjus M. Petrausko "Gaudžia Trimitai", sugriauzdžia ilgokas J. Karoso kūrinys — "Augo Kieme Klevelis". Tai meistriškai išplėtotą lietuvių liaudies dainą. Seka pilna nostalgijos J. Naujalio "Lietuva Brangi". Mmę M. Roch pasistengė, kad kiekvienas Maironio žodis, kiekvienas šios giesmės niuansas būtų tinkamai perduotas klausytojui visoje savo platybėje. Suskamba B. Jonušo "Suaidės "Vėl Laisvės Dienos". Tai puikių niuansų, aštrių akordų kupina daina. Užbaigiant, tenorams buvo gera proga pasirodyti su aukštąja "C", kurią tik Alfonsas Gudas lengvai "išvežti" tegali. Pagaliau sekė didysis egzaminas — Gounod

"Kareivių Daina" iš operos "Faustas". Tai tikrai ilga ir komplikuota daina, kuriai pasirodymo visuomet negana. Tačiau meistriškai vedant Mmę M. Roch, pavyko tinkamai atlikti.

Nuskambėjus paskutiniems akordams, salė sugriauzdė ilgais plojimais ir ovacijomis. Klausytojai plojo ir šaukė, tol, kol vyrai bisui sudainavo didingą ir galingą "ARO" dainą. Išties, ši daina pirmiausiai buvo sudainuota čia Montrealy prieš porą dešimčių metų. Vėliau ją adoptavo torontiečiai, kur ji tapo jų tradicine. Kaip matyti, ši daina visuomet pasiliks miela, šventa lietuvių sielai, kur jis begyventų.

Taip baigėsi mūsų Montrealo vyrų pavasarinis koncertas. Svečiai iš kitų Kanados ir JAV vietovių pasigriebė tikriausiai neišdildomų išpūdžių, kad štai Montrealy scenon vis dar išsiričiuoja kad ir retėjančios vyrų gretos. Mūsų mieloji maistrė susilaukė tikrai širdį šildančios staigmenos. Kaip buvo minėta, svečias iš JAV prof. V. A. Mantautas, prabilo į ją puikia lotynų kalba, išskeldamas jos didžius nuopelnus lietuviškai dainai ir tuo pačiu kultūrai. Plojant visiems žiūrovams ir choristams, prof. V. A. Mantautas įteikė Mmę M. Roch šaulių vardu puikų žymenį — citatą. Mieloji maistrė matomai buvo tuomi giliai sujudinta.

Tikime, jog visa tai paskatins visus mūsų vyrus didesniems žygiams lietuviškosios dainos meno baruose.

LINKSMAS IR LAIMINGAS
"PAVASARIS" SUGRĮŽO
IŠ DAINŲ ŠVENTĖS

Mergaičių Choras "Pavasaris", gražiai išsirikiavęs, linksmas šypsena, modamas rankomis, žygiavo su plakatu "PAVASARIS" — MONTREALIS didžiulėje Chicagos Arenoje, tūkstantinei miniai plojant. Šis malonus pergyvenimas liks joms gražus prisiminimas.

Liepos mėn. 4 d. prieš piet

KAROLINAI VACLAVAI UŽČINIENEI

Lietuvoje mirus,

jus dukrai Valerijai BILIŪNIENEI nuoširdžią
užuojautą reiškia —

Jono ir Miko ŠULMISTRŲ šeimos

mergaitės grįžo iš Chicagos. vusių po .75 c. ir po .50 c., Nors ir išvargusios, bet pa-prašydami jų pavardžių ne-tenkintos, geroje nuotaikoje, skelbti. Nors maža auka — bet gerų išpūdžių pilnos, buvo gera širdis ir "Pavasaris" savo tėvelių ir šiaip susirinkusiųjų plojimais pasitiktos.

Apie išpūdžius iš Dainų Šventės "Pavasario" korespondentė Daiva Piečaitytė žadėjo parašyti vėliau.

Šios išpūdingos Dainų Šventės išvyka įvyko dėka mūsų mielių montrealiečių, kurie gausiai prisidėjo savo aukomis prie šios kelionės išlaidų.

Yra dar aukotojų, kurių pavardės nesusipėtos paskelbti. Vienas nuoširdus montrealietis prisuntė auką \$200 su laiškeliu: "Noriu ir aš prisidėti su savo grašiu autobuso išlaidoms. Visada mylėjau dainą. Prašau neskelbti laikraštį mano pavardės nemėgtu reklamos".

"Pavasaris" dėkingas šiam tauriam lietuviui, prisidėjusiam, kad mergaitės dalyvautų su daina Šventėje ir parsiųėtų nepamirštą mūsų išpūdžių.

Aukojo po \$5, — H. Z. Lapina, p.p. Rašytiniai, E. Čičinskas, S. J. Naruševičiai, p. Liubinskas, po \$3, — Z. Skučas, J. Kęsgailienė; po \$2, — S. Skučienė, L. Čečkauskas, p. Hunley, J. Baršauskas, p. Jurgutienė, p. Palisaitis, p. Mozūraitienė, p. Yaunish, Danna Suraka, R. A. Lapina; po \$1, — Ona Lukauskas, p.p. Grigeliai, p. Celterienė, p. Pažalstis, p. Asipavičius, p. Liutkevičius, p. Zilinskaitė, p. Glaveckienė, R. Baršauskas, p. Girdauskas, p. Jadvyga, p. Smitienė, p. Šukys.

Yra dar eilė aukotojų, da-

DEMOSIO
SOL. GINOS ČAPKAUSKIENĖS PLOKŠTELES
IŠ ANKSTO UŽSISAKIUSIEJI GALI ATSIIMTI AUŠROS VARTŲ
SPAUDOS KIOSKE PAS Juozą Šiaučiulį

• RUDINSKAI, Algis ir Joana iš Sta Clara, California, lankosi Montrealyje pas gimines su vaikais Petru ir Kristina. Jie atskrido į Vancouverį lėktuvu, o iš ten važavo 5 dienas traukiniu į Montrealį. Prieš sugrįžtant į namus, savaitgalį praleido prie Silver Lake.

• LIEPOS 23 d., PLJ Kongreso UŽDARYMO BANKETE Palais des Congres salėje, / Lagachetière ir Côté gt. kampas, į vakarus nuo St. Laurent gtv., programoje dalyvaus ir pasižymėjęs vienetas HARMONJA.

SELF

SERVICE

VERDUN SHELL

5860 AVE. VERDUN

Atidaryta nuo 7 val. ryto iki 11 val. vakaro.

- VISŲ RŪŠIŲ MECHANINIS TAISYMAS
- SUTVARKOMI KITI ĮSISIDERINIMAI (Tune up)
- PATIKRINAMAS IR ATSTATOMAS MAŠINOS LYGIS
- PAKEIČIAMIS STABDŽIAI (Brake)

(Lietuviams specialioji nuolaida)
(Atidaryta šeštadieniais)

766-4495

VISOKS KITAS PATARNAVIMAS (Towing)

3 Hour Service

\$ 1.50 kelnes pristatant ir atsiimant

SKAMBINKIT: 365-7146

NETTOYEURS CLEANERS

365-7146 1061-A CENTRALE

365-1143 405-000 rue. LaSalle

766-2667 2000 ALLAN

Dino's

GUY RICHARD

ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

Embassy Fur Mfg. Reg'd.

1449 St. Alexander St. Suite 209, Mayor Bldg.

SUTAUPYKITE NUD \$500. — IKI \$1000. — PIRKdami GARANTUOTAI NAUJUS KAILINIUS PALTUS TIESIAI IŠ FABRIKO. DAROMI PATAISYMAI BEI PERSIUOYIMAI.

Tel. 845-2912

EMBASSY FUR.

LAIDOJIMO ISTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Ave Chateauguy, Verdun, Que.

Tel: 691-4763 Tel.: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

"NIDOS" KLUBO GEGUŽINĖ

RUGPIŪČIO 7 d. SEKMADIENI

F. SKRUIBIO VIETOVĖJE

- PLAUKIOJIMAS LAIVU
- MUZIKA
- LOTERIJA

MALONIAI VISI KVICĖJAMI

"NIDOS" KLUBO VALDYBA

"NL" LAIKRAŠČIO RĖMĖJO PRENUMERATA, ne mažiau \$20.00 apsimokėjo: \$50. - I. V. Valkauskai - Valka; \$30. - P. Jokubauskas; \$28. - J. S. Bubulis; \$25. - A. Kazlauskas, A. Mikalajūnas, Nello Kukenis; \$20. - A. Rusinas, J. Norris, St. Zaldokas, K. Stundžia, V. Pakalniškis, J. Martinaitis, S. Šileika, L. Duda, V. Matukaitis, Alb. Brilvicas, Vanda Kličienė, L. Markūnas, St. Jankauskienė, P. Kerevičius, V. Žilinskas, H. Adomonis, dr. A. H. Adomonis.

AUKOJO: Kanados Lietuvių Fondas \$400. -; Toronto Lietuvių Kredito Kooperatyvas "Parama" \$250. -; A. T. Hylands - Aukštaitė \$40. -; A. Firavičius \$30. -; Vyt. Gruodis \$20. -; Ant. Vaupshas \$20. -; K. S. Mylašius \$15. -; V. Pulkauninkas \$8. -; ir po \$5. - W. Gentemann, M. Bajoras, V. Zavads - kienė. Visiems nuoširdus Ačiū. NL.

VISIEMS - NUOŠIRDUS AČIŪ! "NL"

PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPOS 31 d. - TRADICINĖ "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" GEGUŽINĖ. Vys tradicinėje vietoje - SKRUIBIO SODYBOJE.

RUGPIŪČIO 7 d. - "NIDOS" KLUBO GEGUŽINĖ, SKRUIBIO SODYBOJE.

- VIZGIRDAI, Juzė ir Jonas ir jų dukra Joana lankėsi Montrealyje pas seris, G. ir P. Montvilas, bei kitus pažįstamus. Vizgirdų šeima gyvenusi Montrealyje, jau keli metai įsikūrė Floridoje.

DR. J. MALISKA
DANTU GYDYTOJAS
1440 St. Catharine W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel: 866-8235
Namų: 488-8528

DR. A.O. JAUGELIENĖ
DANTU GYDYTOJA
1410 Guy St.
Suite 11-12 Montreal P.Q.
Tel: 932-6662
Namų: 737-9681

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ

Aidoryta kasdien nuo 9 a.m. iki 10 p.m.
Sestadieniai: nuo 9 a.m. iki 9:30 p.m.
Sekmadieniai: nuo 10 a.m. iki 9:30 p.m.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS

7626 Central St. Ville La Salle, P.Q.
TEL: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4024

ADVOKATAS

ROMAN J. IŠGANAITIS

B. A., B. C. L.

4 Notre Dame E. Suite 504, Montreal, P.Q.
H2Y 1B7 TEL: 878-9534

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.L.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL: Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

NOTARAS

J. BERNOTAS

3 Place Ville Marie, Suite 627,
Montreal, P.Q.
TEL: (514) 871-1430

NOTARE

RŪTA POCAUSKAS

50 Du Domaine, Ille Perrot, P.Q. H7V 5V6
Res. TEL.: 453-9142

Nepriklausoma Lietuva

SAVAITRAŠČIUI PAREMTI

RUOŠIAME TRADICINĖ METINĖ GEGUŽINĖ F. SKRUIBIO
VASARVIETĖJE SIDERIŲ-TUJŲ PAVĖSYJE, VIETA JAUKI,
PRIE OTTAWOS UPĖS.

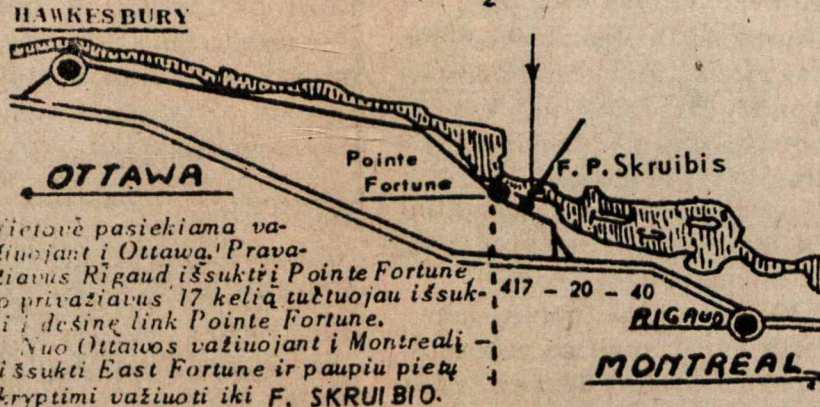
KVICĖJAME VISUS MONTREALIO IR APYLINKIŲ, O TAIP
PAT IR OTTAWOS IR APYLINKIŲ LIETUVIUS IŠLAIKYTI
TĄ ILGŲ METŲ TRADICIJĄ IR GEGUŽINĖJE GAUSIAI
DALYVAUTI

Tikimės, kad rėmėjai, kaip ir kiekvienais metais, ir šį
kartą, padovanos loterijai laimikių.

GEGUŽINĖ ĮVYKS LIEPOS 31 d. SEKMADIENI

Uisi į gegužinę!

F. SKRUIBIO vasarvietėje, POINT FORTUNE, P.Q.
(žiūrėk planą)

Vietovė pasiekama važiuojant į Ottawa. Pravažiuojus Rigaud išsukti į Pointe Fortune, o privažiavus 17 kelią tuojau išsukti į dešinę link Pointe Fortune. Nuo Ottawos važiuojant į Montrealį išsukti East Fortune ir paupiu pletų kryptimi važiuoti iki F. SKRUIBIO.

Dalis Montrealio AV Parapijos Vyrų Choro 1983 m. gegužės 22 d. koncerto metu. Prie pianino Mme M. Roch. Nuotr.: J.V. Danio

• Pas Vyt. ir A. PTAŠINS - KUS, Ile Perrot, svečiuojasi jos tėvai, o jam uošviai K. ir St. STANKEVIČIAI iš Welland'o. Jie buvo atvykę ir į šaučių gegužinę Pr. Skrubio vasarvietėje.

• B. BRAUSKAS Jonas, ilgesnį laiką negalavęs širdimi, buvo operuotas Montrealio General ligoninėje.

• GUSTAINIENĖ Agutė, po giedojimo AV Parapijos Choro Montrealio Katedroje per išvežtųjų į Sibirą minėjimą, išėjusi ant laiptų nelaimingai parkrito ir susilaužė ranką.

Philip A. Sulginski
D.D.S.

Dental Surgeon Chirurgien-Dentiste
8606 RUE CENTRALE, SUITE 209
VILLE LA SALLE, QUEBEC H8P 1N5
Tel: 364-4658

BILJETUS I VISUS KONGRESO UŽDARYMO PARENGIMUS GALIMA GAUTI pas DAIVĄ PIEČAITYTE ir AV Parapijoje po mišių. Visi PLJaunimo Kongreso uždarymo parengimai yra skelbiami "Nepriklausomoje Lietuvoje" /žiūr. 1 psl./.

• GINTARO ANSAMBLIS rūpestingai repetuoja koncertui, kuris įvyks Jaunimo Kongreso uždarymo proga Expo Theatre, Cité du Havre - Man & His World plote.

Programoje dalyvaus Violeta Rakauskaitė - estradinė dainininkė ir montrealiečiams dar nematytas pantomimų aktorius, mimas Paulius Rajeckas, kurio pasirodymai labai šiltai įvertinti Chicagoje Pasaulio Lietuvių Dienų vykusiam Jaunųjų Talentų vakare.

TONY PHOTO STUDIO

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

525-8971

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUM, PLIENU, PLASTINE
MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS.

SAVININKAS: John OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

DUODA PASKOLAS:

Certifikatai min. \$1,000.00
1 metų 8.75 %
Terminuoti indėliai
1 metų 8.5 %
180 - 364 d. 7.75 %
30 - 179 d. 7.25 %

Nekilnojamo turto,
Asmeninės ir
Prekybines.

Trumpalaikius indėlius
už \$20,000 ir daugiau

Paskolos mirties
atveju apdraustos
iki \$10,000

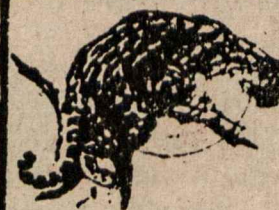
Taupomos sąskaitos:
Specialios 7.25 %
Su draudimu 7 %

Čekių sąskaitos 5 %

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI - VELTUI

KASOS VALANDOS

1465 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antr. Treč.	9:00 - 3:00
Ketvirtadieniai	12:00 - 8:00
Penktadieniai	10:00 - 6:00
Sekmadieniai	10:00 - 12:30

Maurice Kaplan Kailių siuvėjas

Tel: 767-6183

- Didelis pasirinkimas gotavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remdelsiuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre
Suite 500 A.

Montreal, Quebec
H3A 2G6

Tél 288-9646

MEMBER

FOTO M.L.S.
SYSTEM

D. N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASIC INC.

NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS

PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.
Tel.: 273-9181 Namų: 737-0844.

DANPAR REALITIES CORP.

310 VICTORIA AVE SUITE 409
MONTREAL, P.Q. H3Z 2M9

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje,
Investicijos JAV ir Kanados provincijose

Tel.: Business: 482-3460
Residence: 767-4690

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile

PONTIAC • BUICK • ASTRE

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!
- NEĮTIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI IR SU IŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUSI!
- UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!

LEONAS GURECKAS
SALES MANAGER

PASIKALBĖKITE SU
Manageriu Leo GURECKAS

mw montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH

(At the end of Sherbrooke Street West). 489-5391